

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΔΡΩΝ

Τιμάται Δραχ. 5

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΩΝ

ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

“Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ,”

ΟΔΟΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ 40 — ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΤΟΑ 18

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΟΝ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ!

Ἀξιούπολις, Ἀμύνταιον (Σόροβιτς) Ἀλμυρὸς, Βλάτση, Βαρυμπόπη, Βέρροια, Βόλος, Βογατσικόν, Γαλάτιστα, Γενιτσά, Γουμένιτσα, Δράμισ, Ἐδεσσα, Ἐλασσών, Καστορία, Κουλακιά, Κοζάνη, Καζακλάρ, Κιλκίς, Κάρπη, Διαρίγκοβον, Λαμία, Μαύροβον, Νιγρίτα, Νάουσα, Πρόμαχοι, Παλαιοχώριον, Σιάτιστα, Σωχὸς, Σέλιτσα, Σιδηρόκαστρον Τύρναβος, Τσοτύλιον, Τρίκαλλα, Νέον Πετρίτσι, Φλώρινα.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α :

Γ. Χατζηκυριακοῦ, Ἱστορικὴ ἀνασκόπησις τοῦ Μακεδονικῷ ἀγῶνος.

Γ. Ν. Χατζιδάκη, Ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς διαμαρτυρίας.

Ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν «Μακεδονικὸν ἀγῶνα» αἱ ἑξῆς:

1. Ἐκ τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ πρωθυπουργοῦ.

2. Ἐκ τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς ἐνώσεως, ἰδιόχειρος.

3. Ἀ. Κιτάνου, ἀρχιάτρου τοῦ στρατοῦ.

4. Κυρ. Ταβουλάρη ἀντιτάρχου τοῦ πυροβολικοῦ.

5. Χρ. Πίψου ἀντιτάρχου πεζικοῦ

6. Γ. Μακρῆ ὀπλαρχηγοῦ τῆς Κρήτης.

7. Ἀθ. Ἱατροῦ διευθυντοῦ σχολείου ἐκ Βογατσικοῦ

8. Ἐν. Γιόσμα διευθυντοῦ «Ὀλυμπίων νέων» Κατερίνης.

9. Ἐφημερὶς «Θάρος» τῆς Δράμας.

10. » «Ὀλύμπια Νέα» Κατερίνης.

Δ. Κακκάβου ὑποστρατήγου ἐν ἀποστρατείᾳ. Πῶς ὀργανώθη ὁ ἐν τῷ βιλαετίῳ Θεσσαλονικῆς ἐνοπλος Μακ. ἀγῶν.

Γ.ΧΚ. Τὸ Ἠρῶν τῆς Θεσσαλονικῆς.

Κυρ. Ταβουλάρη. Ὁ Μακ. ἀγῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματά του.

Ἐκθέσεις ἀγωνιστῶν. Ἀπ. Κωτσοπούλου ἐκθέσεις περὶ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὸν Μακ. ἀγῶνα.

Σελίδες τοῦ Μακ. ἀγῶνος. Ἀθλοὶ Δ. Βαφείδου Μακεδονομάχου.

Πρὸς τὸν κ. Γ. Ν. Χατζιδάκην.

Ὁ ὀπλαρχηγὸς καπετὰν Κόκκινος

Στήλη πεσόντων κατὰ τὸν Μακ. ἀγῶνα.

Τὸ Μνημόσυνον ἐν Παλαιοχωρίῳ (Καϊλαρίων) εἰς μνήμην τοῦ πεσόντος κατὰ τὸν Μ. Α. καπετὰν Φούφα.

Μακεδονικαὶ παροιμίαι καὶ γνωμικά.

Εἰκόνες 1. Τὸ ἀνταρτικὸν σῶμα τοῦ καπετὰν Βρόντα.

2. Ὁ ὀπλαρχηγὸς Διαμάντης ἢ Κόκκινος.

3. Καπετὰν Βρόντας.

4. Ὁ Καπετὰν Φούφας.

Εν 9ῳ ἔτη τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἁγίου Ἐπιφάνους ἐκ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

Ἐκδιδόμενον ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἀπαρτιζομένης ἐκ τῶν Διοικητικῶν Συμβούλων τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως " Ο ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ ,,

M. ΞΑΝΘΑΚΗ, ΝΑΟΥΜ ΡΑΔΙΣΗ, Κ. ΝΤΟΓΡΑ καὶ ΑΛ. ΣΑΛΤΑ
καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Προέδρου αὐτῆς Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΕΓΝΑΤΙΑ 40 - ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΤΟΑ ΑΡ. 18

Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Σειρὰ ἄρθρων

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ἡ πολιτικὴ τῆς Ρωσσίας. — Τὸ σλαυογενὲς γλωσσικὸν ἰδίωμα τμημάτων τοῦ Μακεδονικοῦ πληθυσμοῦ. — Τὸ ἐκκλησιαστικὸν Σχίσμα. — Ἄμυνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ διὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σχολείων — Ἡττα τοῦ Σλαυϊσμοῦ ὡς μὴ ἠθικῶς ἀγωνιζομένου.

Β'.

Ἡ Ρωσσία ἀπὸ πολλῶν προηγούμενων ἐτῶν, ἀπὸ τῆς Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης (1763 1796) εἶχε δεδηλωμένην πολιτικὴν, ὅπως ἐκσλαύση καὶ κατακτήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν (Βαλκανικὴν) Χερσόνησον, καταλάβῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ κατέλθῃ εἰς τὸς Αἰγαῖον μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐμπόδιον εἰς τοῦτο ἔβλεπε μόνον τὸ Ἑλληνισμὸν, ὃ ὁποῖος συνεκέντρωνε δυνάμιν ἠθικὴν, δυνάμιν ἱστορικὴν δυνάμιν γεωγραφικὴν, καὶ ὃ ὁποῖος εἶχε ἀπόφασιν, ἀμυνόμενος ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστίων νὰ ἀντιστῇ μὲ ὄλας τὰς δυνάμεις του καὶ ὁποῖος εἰς τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνάς του ἀπέδειξεν ὅτι ἐγνώριζε ν' ἀγωνίζεται, νὰ ὑφίσταται θυσίας καὶ μαρτύρια καὶ ν' ἀντεπεξέρχεται νικηφόρως.

Διὰ τοῦτο ἡ Ρωσσία ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔστρεψεν ὅλην τὴν προσοχὴν της πῶς νὰ τὸν ἐξαντλήσῃ καὶ ἐξουδετερώσῃ πᾶσαν ἀντίστασίν του καὶ διαδεχθῇ αὐτὴ τὴν καταρρέουσαν Τυρκίαν εἰς τὴν ἐν τῇ Βαλκανικῇ ἐπικράτησιν της. Ἐκαμὲ πάλαιμον ἐναντίον τῆς Τυρκίας μὲ τὸν φαινομενικὸν σκοπὸν, ὡς διατίνατο, νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς ἀπὸ τοῦ Τυρκοῦ ζυγοῦ, μὲ τὸν πραγ-

ματικὸν ὁμῶς νὰ κατακτήσῃ αὐτὴν καὶ τὴν ἐκσλαύσῃ.

Μετὰ τὴν νίκην της κατὰ τῆς Τυρκίας καὶ τὴν ὑπογραφήν της συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐδημιούργησε τὴν Ἡγεμονίαν τῆς Βουλγαρίας μὲ τὴν ἰδέαν νὰ κηδεμονεύσῃ αὐτὴ ἐπὶ τῶν Βουλγάρων, νὰ ἐνισχύσῃ αὐτοὺς μὲ κάθε τρόπον καὶ τοὺς μεταχειρισθῇ ὡς ὄργανα τῶν κατακτητικῶν της σκοπῶν. Ἰπεστήριξεν αὐτοὺς διὰ χρημάτων, (ἔμειναν ἱστορικὰ τὰ ρωσσιὰ ρούβλια, τὰ ὁποῖα ἀφειδῶς ἐξώδευεν ἐν Βουλγαρίᾳ διὰ πολιτικοὺς σκοποὺς). Ἀπέστειλε τοὺς ἰκανωτέρους ἀντιπροσώπους της διὰ τὴν τοιαύτην πολιτικὴν της. Οἱ περίφημοι Ρῶσοι Πανσλαύισταί, πολιτικοί, στρατιωτικοί καὶ κληρικοὶ ἀκόμη, φανερὰ πλέον καὶ ἀνευδότης εἰργάζοντο ἐπιδρῶντες καὶ ἐπὶ τῆς Τυρκίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Βουλγαρίας καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ ἐκσλαύστικοῦ προγράμματος.

Ἐξεμεταλλεύθη ἐν πρώτοις τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῶν σλαυοφώνων τῆς Μακεδονίας ἐλληνικῶν πληθυσμῶν καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν εἶναι Ἑλληνας, ἀλλὰ Σλαῦοι καὶ ἐνήργησε δι' ἀφθόνου χρήματος καὶ διὰ ποικίλων δελεα-

σμάτων ν' ἀπαρνηθῶσι τὴν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ὀρθοδοξίαν πίστιν καὶ νὰ ὑπαχθῶσιν ὑπὸ ἄλλην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἀντὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ὑπ' αὐτῆς δημιουργηθεῖσαν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν τὴν ὀπίαν, ἐπόμενον ἦτο, κατὰ τοὺς ἀποστολικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς κανόνας τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ κηρύξῃ Σχισματικὴν καὶ οὕτω ἐδημιούργησε τὸ βουλγαρικὸν ἐκκλησιαστικὸν Σχίσμα ἐν τῇ Βαλκανικῇ. Κατάρθωσεν οὕτω ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ Σλαυογλώσσου πληθυσμοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς βορειοανατολικῆς Θράκης καὶ νὰ τοὺς ὑπαγάγῃ ὑπὸ τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν. ἦτο φανερόν ὅτι θὰ καθίστα τοὺς ἀσπόνδους τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐχθροὺς, διότι κατὰ κανόνα οἱ ἀρνησιθρησκοὶ καὶ ἐξωμόται ἀποβαίνουν πάντοτε οἱ φανατικώτεροι ἐχθροὶ καὶ διώκται τῶν τέως ὁμοθρήσκων των καὶ ὁμοεθνῶν. Οὕτω ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1880 ἰδίως ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ Βουλγαρικοῦ Σχίσματος. ἦτο ἀγὼν τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τοῦ Σλαυϊσμοῦ τραχὺς καὶ διαρκῆς. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία προστατευομένη ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ρωσσίας, ἐνήργει δραστηρίως κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν, ἦτο ἡ διοικοῦσα ἀρχὴ τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ καὶ συνεκέντρωνεν ὅλην τὴν δυνάμιν τῆς κατευθύνσεως τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἐθνικοῦ τότε βίου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία ἤρχισε νὰ ἰδρύῃ ἐκκλησίας καὶ σχο-

λειά. Ἰδρυσε καὶ ἐπισκοπὰς εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς Σ κ ό π ε ι α, Β ε λ ε σ σ ά, Σ τ ρ ώ μ ν ι τ σ α ν, Ν ε υ ρ ο κ ό π ι ο ν καὶ Ἀ χ ρ ί δ α, τὰς ὁποίας τῇ ἐπιβολῇ τῆς Ρωσσίας ἠναγκάσθη ἡ Τουρκία ν' ἀναγνωρίσῃ ἰσοδυνάμους εἰς προνόμια ἐκκλησιαστικά καὶ διοικητικά πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς Μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπὰς. Δυνάμει τῶν προνομίων τούτων ἡ Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία ἰδρυσε καὶ σχολεῖα βουλγαρικά. Κατέλαβε πολλὰ Ἑλληνικὰ καὶ πολλοὺς Ἑλληνικοὺς ναοὺς.

Κατεβίβασε τὰς ἑλληνικὰς εἰκόνας καὶ ἀνῆρτησε βουλγαρικὰς (μὲ βουλγαρικὰ γράμματα) ἐξήλειψε, ὅπου ἦτο εὐκόλον, τὰς ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς ἐκ τε τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σχολείων καὶ ἔγραψε βουλγαρικὰς.

Αἱ ἐκκλησίαι ἐλειτούργουν εἰς τὴν βουλγαρικὴν γλῶσσαν καὶ ἐμνημονεύετο τὸ ὄνομα τοῦ Βουλγάρου Ἐξάρχου. Εἰς τὰ σχολεῖα ἐπίσης ἐδιδάσκετο ἡ βουλγαρικὴ γλῶσσα καὶ ἡ βουλγαρικὴ ἱστορία καὶ γεωγραφία, ἀλλὰ μὲ τερατολόγον διαστροφὴν, ὥστε νὰ διδάσκηται ὅτι ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων βουλγαρικὴ, ὅτι ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἦσαν Βούλγαροι καὶ ἐν γένει ἐνεπνέετο τὸ μῖσος κατὰ παντὸς Ἑλληνικοῦ καὶ ὅτι οἱ Βούλγαροι ὑπῆρξαν ὁ περιούσιος ἰθαγενὴς λαὸς τῆς Βαλκανικῆς, διωχθεὶς καὶ ἀδικηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν γένει.

Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Μακεδονίας οὕτω περιήλθεν εἰς κατάστασιν ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀμύνης πρὸς σωτηρίαν τῆς ἐθνικῆς του υποστάσεως.

Διὰ τούτο συνεχέντρωσεν ὅλας τὰς δυνάμεις του. Ὁ ἐκ τῆς Τουρκίας κίνδυνος, τὸν ὁποῖον διέτρεξε μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἦτο κίνδυνος ἐθνικοῦ ἐξαφανισμοῦ.

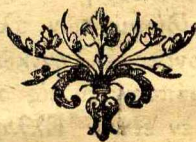
Διέσωσε μετ' αὐτὴν τὴν θρησκείαν του, τὴν ἐκκλησίαν του, τὴν γλῶσσάν του, τὴν ἐκπαίδευσίν του. Ὁ ἐκ τοῦ Σλαυῖσμοῦ ὅμως κίνδυνος ἦτο κίνδυνος ἀπωλείας ὅλων τούτων τῶν ἐθνικῶν του ὀργανικῶν συστημάτων. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἐθνικῆς ἀμύνης εὐρεθεὶς ὁ Ἑλληγν. καὶ δὴ ἐν Μα-

κεδονίᾳ, τῇ κυριωτέρᾳ ἐθνικῇ του ἐπάλλξει, ἀνέπτυξεν ὄντως ὅλα τὰ προτερήματα τῆς Ἑλληνικῆς εὐφυΐας καὶ δραστηριότητος, τὰ ὁποῖα ἰδίως ἐκδηλοῦνται ὅταν εὐρεθῇ ἐν κινδύνῳ.

Ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς ἀπέδωκαν ὄντως τότε αἱ δύο κινήθηρι οὐ δυνάμεις, διὰ τῶν ὁποίων ἀντέταξεν ἀδάμαστον ἀντίστασιν εἰς τὸν ἐκ τοῦ Σλαυῖσμοῦ ἐθνικὸν κίνδυνον.

Αἱ μητροπόλεις μὲ τοὺς ἐν αὐταῖς δημογέροντας, ἐφόρους τῶν σχολείων καὶ διδασκάλους, ὅπως ὑπῆρξαν προχώματα ἀπόρθητα κατὰ τῆς Τουρκικῆς ὑποδουλώσεως οὐ ἀνεδείχθησαν καὶ ἐπάλλει εἰς ἀκατανίκητοι κατὰ τῆς Σλαυικῆς ἐπιδρομῆς. Τὰ σχολεῖα ἐν ἁρμονικῷ συνδυασμῷ μετὰ τῶν μητροπόλεων ἡμύνθησαν κρατερῶς καὶ ἐνίκησαν περιφανῆ νίκην ἔχοντα ὡς ἀκαταμάχητα ὅπλα τὴν πλουσίαν καὶ ἀφθαστον εἰς κάλλος καὶ πλοῦτον ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἀθάνατον ἑλληνικὴν ἱστορίαν, τὴν τε ἀρχαιοτέραν καὶ νεωτέραν. Οἱ Ἕλληγνες μ η τ ρ ο π ο λ ῖ τ α ι καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Μακεδονίας ἀνεδείχθησαν ἀπαράμιλλοι σκαπανεῖς τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τῆς αὐτοπεποιθήσεως, ὥστε ὄντως κατώρθωσαν ἀγωνιζόμενοι κατὰ Τούρκων καὶ Βουλγάρων νὰ στήσουν περιφανῆ τρόπαια εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους δεινὸν ἐκείνον ἀγῶνα. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι μετὰ τοῦ Σλαυοφώνου πληθυσμοῦ τῆς Μακεδονίας ἡ Ἑλληνικὴ πίστις καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἰδέα ἀνέδειξαν ἡρωϊκοὺς ὑπερμάχους τῆς Ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας καὶ διαπρεπεῖς κήρυκας αὐτῆς, τῶν ὁποίων μάλιστα οὐκ ὀλίγου μὲ ἀνδρικὴν αὐταπαρνησίαν ἡμύνθησαν κατὰ τοῦ Σλαυῖσμοῦ καὶ υπέστησαν καὶ ἡρωϊκὰ μαρτύρια, ὡς κατωτέρω θὰ ἐξιστορήσωμεν.

Γ. ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΑΚΑΚΙ (ἀκαδημαϊκοῦ)

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

Ἐν τῷ Γερμανικῷ περιοδικῷ Glotta XVI σελ. 172 ἀναγινώσκω ὅτι οἱ ἐν Βιέννῃ Βούλγαροι φοιτηταὶ ἐδημοσίευσαν σφοδρὰν διαμαρτυρίαν ἐναντίον τῶν ὅσα ἔγραψα ἐλέγχων τὸν φίλον τῶν κ. Weigand καὶ ὅτι τὴν διαμαρτυρίαν ταύτην διέδωκαν διὰ τοῦ τύπου.

Περίεργον! Ἐγὼ ἐφρόνουν ὅτι φοιτηταί, εἴτε Βούλγαροι, εἴτε σι-οιδῆποτε, δηλ. θεράποντες τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, καθήκον ἀσπράϊτητον εἶχαν ὄχι νὰ προβαίνουν εἰς διαμαρτυρίας καὶ ἀφορισμοὺς—τεκμήριον ἀδυναμίας—ἀλλὰ νὰ ἀντεπεξέρχωνται κατὰ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀντιπάλων μὲ ὅπλα γνήσια ἐπιστημονικά, καὶ οὕτως ν' ἀποδεικνύουν, ἂν δύνανται, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἔχουσι δικαίον οἱ δὲ ἀντιφρονούντες ἄδικον, καὶ εἰδικῶς περὶ τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων ὄντος τοῦ λόγου, νὰ ἀναιρέσουν μὲν τὰ ἐπιχειρήματα, ὅσα ἐγὼ ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἄλλοθεν λαμβάνων προσηνεγα ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων, ὁ δὲ κ. Weigand διατεινόμενος καὶ μάλιστα ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου του ὅτι «Συμφῶνως πρὸς ὅσα κάλλιστα ἐπίσταται καὶ κατὰ εἰλικρινῆ συνείδησιν γράφει, ἐν εἶναι βέβαιον... ὅπερ παρεδόθη εἰς ἡμᾶς ἄνευ τινὸς ἀμφισβητήσεως, ὅτι οἱ Μακεδόνες στρατιῶται ἐλάλουν γλῶσσαν, ἣν δὲν ἐνόουν οἱ ἄλλοι Ἕλληγνες» ὅτι ταῦτα διατεινόμενος ὁ κ. Weigand δὲν ἔλεγεν ἀναλήθη καὶ ἀνάξια ἐπιστήμονος, ἀλλ' ὅτι ἀνεῦρε πράγματι καὶ παρέθηκε τοιαύτας ἀγνώστους εἰς τοὺς ἄλλους ἐπιστήμονας μαρτυρίας καὶ ἀποδείξεις, παραδοθείσας εἰς ἡμᾶς καὶ μάλιστα ἀναμφισβητήτους, ὡς δυσχυρίζετο περὶ τοῦ ἀκαταλήπτου μετὰ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Τοῦτο θὰ προσεδόκα ἕκαστος παρὰ τῶν Βουλγάρων φοιτητῶν, διότι τοῦτο εἶναι τὸ καθήκον ἐπιστημόνων, οὐχὶ δὲ διαμαρτυρία καὶ φωνασαία. Οἱ Βούλγαροι φοιτηταὶ ἠθέλησαν βεβαίως νὰ ὑπερασπίσων, εἰ δυνατόν, καὶ σώσουν τὸν φίλον τῶν (περὶ οὗ σημειώτερον ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι τῆς Glotta ὁμολογεῖται διαρρήδην ὅτι εἶναι auf diesem Felde nicht sehr sachverständiger (=εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ὄχι πολὺ δυνατός), ἀλλ' ἀνάγκη ἀσπράϊτητος ἐπιβάλλει νὰ πεισθῶν πρῶτον ὅτι δὲν ἐξέλεξαν τὸν κα-

ΔΗΛΩΣΙΣ

Πρὸς τὰ μέλη τῆς ὀργα-
νώσεώς μας τοῦ τε Κέν-
τρου καὶ τῶν τριάκοντα
πέντε παραρτημάτων
αὐτῆς,

Παρακαλοῦνται

1) ὅπως ἐγγρασοῦν συν-
δρομηταὶ εἰς τὸ ἐκδιδόμε-
νον πλέον περιοδικόν μας
πάντα τὰ μέλη καὶ ὑποστη-
ρίζουν αὐτὸ ὡς ἴδιον ἔρ-
γον μὲ ὅλην τὴν δύναμιν
τῆς γενναίας ψυχῆς των.

2) Ὅπως ἀποστείλουν εἰς
τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδι-
κοῦ ἀληθῆ κατέξηκριδωμένα
γεγονότα, τῶν ὁποίων ἢ οἱ
ἴδιοι ὑπῆρξαν δημιουργοὶ
ἢ πρὸ ἄλλων ἐμαθον αὐτὰ,
πρὸς δημοσίευσιν αὐτῶν
ὡς σελίδων τῆς ἱστορίας
τοῦ Μακεδ. ἀγῶνος.

3) Ὅπως ὁσοῖτων Μακεδο-
νομάχων ἐπιθυμοῦν νὰ ἔ-
δουν δημοσιευομένην τὴν
εἰκόνα των ἀποστείλουν μίαν
φωτογραφίαν των μὲ τὴν
στολὴν τοῦ Μακεδονομά-
χου καὶ 200 δραχ. διὰ τὴν
δαπάνην τῆς κατασκευῆς τοῦ
κλισῆ, τὸ ὁποῖον θὰ τοῖς ἐ-
πιστραφῆ μετὰ τῆς φωτογρα-
φίας μετὰ τὴν δημοσίευσιν.

Ὅτι μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ ἀ-
πευθύνωμεν τὴν ἀνωτέρω
παρακλήσιν μας καὶ πρὸς
τὰ ἐπίτιμα μέλη τῆς
ὀργανώσεώς μας τόσον ὡς
πρὸς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ
περιοδικοῦ ὅσον καὶ ὡς
πρὸς τὴν ἀποστολὴν γεγο-
νότων τοῦ Μακεδονικοῦ
ἀγῶνος.

[Ἐκ τῆς διευθύνσεως]

τάλληλον τρόπον τῆς σωτηρίας
τοῦ κ. καθηγητοῦ, διότι διὰ δια-
μαρτυριῶν, ἔστω καὶ σφοδρῶν ἢ
καὶ σφοδροτάτων, δὲν λύονται τὰ
ἐπιστημονικὰ ζητήματα, οὐδὲ μετα-
βάλλεται εἰς ἀλήθειαν τὸ ψεῦδος
περὶ τοῦ ἀκαταλήπτου κλπ. καὶ
δεύτερον ὅτι ἡ διαμαρτυρία αὐτὴ
καθ' ἑαυτὴν βοᾷ μεγαλοφώνως καὶ
ἀποδεικνύει τὴν ἀδυναμίαν των
νὰ κάμουν τι γενναϊότερον.

Ταῦτα πρὸς τὸ πρῶτον ἂν δέ
ποτε λάβω εἰς χεῖρας τὴν διαμαρ-

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ "ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ,"

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Ἀθῆναι 13—5—29

Κύριοι

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως
μοῦ ἀνέθεσε νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἐκ
μέρους του θερμότατα διὰ τὸ Αον-
τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ σας «Μα-
κεδονικός Ἀγών», τὸ ὁ-
ποῖον εἶχατε τὴν εὐγενῆ, καλωσύνην
νὰ τοῦ στείλετε

Δεχθῆτε παρακαλῶ τοὺς φιλι-
κοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ κ. Προέδρου.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Ἰδιαίτερος Γραμματεὺς
ΣΤΕΦΑΝΟΥ

(Σημ. Δ)σεως) Ἀναμένομεν μὲ ἐξαι-
ρετικὴν χαράν, ὡς πιστεύομεν, εὐμενεῖς
κρίσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐπὶ τῇ
ἐκδόσει καὶ ἀναγνώσει τοῦ Α' τεύχους
τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος», οἱ ὁποῖαι θὰ
εἶναι καὶ συντελεστικὲς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν
τοῦ ἔθνικοῦ του σκοποῦ.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Ἀθῆναι 2—5—1929

Ἀξιότιμοι Κύριοι

Ἐλαβον τὴν ἐπιστολήν σας καὶ
τὴν ἐγκύκλιον τῆς ὀργανώσεώς σας,
διὰ τῆς ὁποίας ἀναγγέλετε τὴν ἐκ-
δοσιν τοῦ Περιοδικοῦ «Μακεδον-
ικός Ἀγών».

Εἶμαι πρόθυμος νὰ συμβάλω καὶ
ἐγὼ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ
του καὶ νὰ στείλω πρὸς δημοσίευσιν
εἰς τὸ περιοδικόν τοῦτο ἄρθρα τινὰ
σχετικὰ μὲ τὰ Μακεδονικὰ ζητή-
ματα.

Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ στείλετε

τυρίαν τῶν κ. κ. φοιτητῶν καὶ
εὖρω ὅτι ἀντιτάσσουν εἰς τὰ ἐπι-
χειρήματά των ἄξιον προσοχῆς τι,
ὑπόσχομαι νὰ ἐπανέλθω ἐπὶ τὸ
θέμα. Ὁ ἐπιστημονικὸς καὶ ἐθني-
κὸς ἀγὼν ὑπὲρ τῆς φιλότατης Μα-
κεδονίας ἀξίζει πάντα κόπον. Ἄν
δὲ τούναντιον ἴδω, ὅπερ φαίνεται
πιθανόν, ὅτι μόνον φωνασκίαι καὶ
τὰ συνήθη προφέρονται, τότε δὲν
θὰ ἀντεπεξέλθω κατὰ τοιοῦτων,
ἀλλὰ «βασεῦμαι ἐμὴν ὁδόν.»

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ περιοδικοῦ
σας.

Μετὰ τιμῆς

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Χαίρομεν ἐπίσης ἰδιαζόντως διὰ τὴν
ἀνωτέρω ἐπιστολήν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς
Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως κ. Παπαναστα-
σίου καὶ ἀναμένομεν μὲ εὐλογον ἀνυπο-
μονησίαν τὴν ἀποστολὴν τῶν ἄρθρων
του, «σχετικῶν μὲ τὰ Μακεδονικὰ ζητή-
ματα.»

Εἶναι καιρὸς πλέον ν' ἀποδείξουν οἱ
πολιτικοὶ μας ἄνδρες (καὶ μάλιστα ὁ κ.
Παπαναστασίου ὁ καὶ βουλευτὴς Θεσσα-
λονίκης) ὅτι ὄχι μόνον γνωρίζουν καλῶς
τὰ Μακεδονικὰ ζητήματα, ἀλλὰ καὶ ἐπι-
μῶσι κατ' ἀξίαν τὴν ἐξαιρετικὴν σημα-
σίαν, ἣν ἐνέχει ἡ ἐπιλεκτος εὐτὴ ἑλληνικὴ
χώρα διὰ τὸ ὅλον ἔθνος καὶ εἶναι εἰς
θέσιν νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς εὐμερίας
αὐτῆς, ὥστε νὰ αἰσθανθῆ τὸ ὅλον ἔθνος
ἀνακούφισιν ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἀπελευθε-
ρώσεως αὐτῆς διοικητικῆς καὶ οἰκονο-
μικῆς δυσπραγίας καὶ ἱκανοποιήσιν διὰ
τὰς ὑπὲρ αὐτῆς γενομένας μεγάλας θυ-
σίας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ
Δ)ΘΥΝΣΙΣ ΥΓΕΙΟΝΟΝ. ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ἀθῆναι 15—5—1929

Κύριε Πρόεδρε!

Ἐλαβον τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ
«Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος» καὶ μὲ με-
γάλην συγκίνησιν τὸ διάβασα. Σᾶς
συγχαίρω, Σᾶς σφίγγω νοερῶς τὸ
χέρι καὶ Σᾶς εὐχομαι ἀπόλυτη εὐ-
δοκίμησιν στὸ λαμπρὸ καὶ ὠραῖον
ἔργον Σας.

Ἐῖθε ὁ «Μακεδονικός Ἀγών»
νὰ γείνη τὸ ἀνάγνωσμα ὅλων καὶ
ἰδιαίτερώς τῆς νεολαίας τῆς Μακε-
δονίας μας, διότι ἀπὸ τὰ νεαρὰ
Μακεδονόπουλά μας περιμένουμε
πολλά. Πρέπει νὰ μάθουν τὴν ἱστο-
ρίαν τῆς ἰδιαίτερας των πατρίδος,
τοὺς ἀγῶνάς της, πρὸς εἶνε μία με-
γάλῃ ἐποποιίᾳ καὶ ἀπὸ αὐτοὺς δι-
δασκόμενα ν' ἀντλοῦν ἠθικὰς δυ-
νάμεις γιὰ ν' ἀνταποκριθῶσιν πρὸς
τὴν μεγάλην ἀποστολήν των καὶ
τὴν ἱερὰν ἐμπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν
πατρίδα, τὴν ὠραίαν Ἑλλάδα μας,
ὕποχρεώσεών των.

Ἀπὸ τὸν «Μακεδονικὸν Ἀγῶ-
να» θὰ μάθουν τὸ τί ἐτράβηξαν οἱ
πρόγονοί των, μὲ τί θυσίας ἀφαντά-

στους ἀποκτήθηκεν ἡ σημερινή των ἐλευθερία ποῦ τὴν ἀπολαμβάνουν καὶ ὅτι καὶ τὸ τελευταῖο χωριαδάκι τῆς Μακεδονίας μας καὶ ἡ τελευταία καλύβα τῆς ἔχει τὴν δοξασμένη ἱστορίαν τῆς καὶ ἀπὸ αὐταῖς ν' ἀντλοῦν θάρρος καὶ δύναμι γιὰ νέους ὠραίους καὶ ἱερούς ἐθνικούς ἀγῶνας.

Μετὰ τιμῆς
Ὅλως δικός Σας
Α. ΚΙΤΑΝΟΣ
Ἀρχίατρος

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχιάτρου κ. Κιτάνου μᾶς συγκινεῖ ἰδιαίτερος καὶ μᾶς ὑπομιμνήσκει τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀπὸ τοῦ 1903 τῶν ἐθνικῶν ἀγῶνων, τὰς πλήρεις ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ πίστεως εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ ἀγῶνός μας. Τὸν συνήντησα, ὡς ἐνθυμοῦμαι, εἰς Γενιστὰ φέροντα φέσιον καὶ ὑποκρινόμενον τὸν διδάσκαλον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον, νομίζω, Σ φ έ τ ο ς. Ἀπέκρουσε κατ' ἀρχὰς καὶ ἀπὸ ἐμὲ τὴν πραγματικὴν του ἀποστολὴν τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ οργανωτοῦ τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος διὰ τὸ ἰατρικόν μέρος. Ὅταν ὁμως τὸν παρηκολούθησα εἰς τὸ σχολεῖον διδάσκοντα ἢ ἐξετάζοντα ἐνόησα ὅτι δὲν εἶχον νὰ κάμω μὲ διδάσκαλον, ὅπως τοῦτο μοὶ συνέβη καὶ μὲ ἄλλους ἀξιωματικούς τοὺς, ἃς τοὺς ὀνομάσωμεν οὕτω, ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ο ῦ ς ὑ π ο κ ρ ι τ ᾶ ς. Συνεννοήθημεν ἀρκετὰ περὶ τῆς ἐθνικῆς μας ὑποθέσεως καὶ μᾶς ἀνεκοίνωσε λεπτομερείας τινὰς τῶν σχεδίων τῆς ὁργανώσεως τοῦ ἀρξαμένου ἐνόπλου ἀγῶνος ἰδίως εἰς τὸ μῆμα ἐκεῖνο, τὸ πολυθρόλυτον, τῆς λίμνης τῶν Γενιστῶν.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΠΥΡΚΟΥ Β' Σ. ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ Ι Ο Ι Κ Η Τ Η Σ

Λάρισα τῆ 13—V—29

Π ρ ὅ ς

Τὸν Σύλλογον Μακεδο-
νομάχων

«Ὁ Παῦλος Μελάς»

Εἰς Θεσσαλονίκην

Παρακαλῶ κ. Πρόεδρε νὰ δεχθῆτε τὰ συγχαρητήριά μου διὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ ἐκδόσεως περιοδικοῦ μὲ τοὺς σκοπούς, οὓς ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ διαλαμβάνετε.

Αἱ συνθήκαι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν διεξήχθη ὁ ἀγὼν ἐκεῖνος, φαίνονται ὅτι δὲν ἔχουν ὁμοιότητά τινα μὲ τὴν σημερινὴν κατάστασιν ὡς

διεμορφώθη ἔκτοτε αὐτὴ ἐν τῇ Μακεδονικῇ χώρᾳ.

Ἐν τούτοις ἐπιτραπήτω μοι νὰ φρονῶ ὅτι ὑπάρχει μεγάλη σχέσις καὶ ὁμοιότης πιθανὸν οἱ κίνδυνοι νὰ ἐκπορευθῶσιν ἄλλοθεν. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε καὶ φυσικὸν ἦτο, πρωτοβουλία τῆς ὁργανώσεως τῶν ἀγωνιστῶν ἐκείνων, οἵτινες πονοῦσι τὸν τόπον περισσότερον παντὸς ἄλλου, διότι ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ, νὰ ἐκδηλωθῇ τάσις πρὸς δράσιν μὲ τὸν σκοπὸν τὴν ἐξύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ περιφρούρησιν τῆς Μακεδονικῆς γῆς.

Μὲ πολλὴν ἐκτίμησιν
ΚΥΡ. ΤΑΒΟΥΛΑΡΗΣ
Συν)χης Πυροβολικοῦ

Μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν δημοσιεύομεν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ φίλου συνταγματάρχου κ. Κυριάκου Ταβουλάρη μὲ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις του ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς μας Ὀργανώσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ περιοδικοῦ μᾶς.

Μὲ θερμὰς δὲ εὐχαριστίας καταχωρίζομεν κατωτέρω τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἱστορικῆς του μελέτης περὶ τοῦ ἐνόπλου Μακεδονικοῦ ἀγῶνος.

Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ φίλου ἀντισυνταγματάρχου καὶ πρώην βουλευτοῦ κ. Χρ. Πίψου, τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια ἠγωνίσθη γενναίως ἐναντίον τοῦ βουλγαρισμοῦ εἰς τὴν περιφέρειαν Γουμένιζης—Κρίβας καὶ προσέφερεν ἑκατόμβας εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας τῆς Μακεδονίας. Ὁ θεῖός του καὶ ὁ ἀδελφός του ἐφρονεῦθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Τῆς σελίδος ταύτης θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς ἐπόμενα τεύχη τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» ἱκανὰς γραμμάς, αἱ ὁποῖαι ἐγκλείουσιν ἀξιοῦστώρητα γεγονότα τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ἀνὰ τὸ περιμάχητον ἐκεῖνο μῆμα τῆς Μακεδονίας.

Ἐν Θεσ)νίκῃ τῆ 6 Μαΐου 1929

Ὁ Ἀντισυνταγματάρχης τοῦ Πεζικοῦ
Χρῆστος Γ. Πίψος
Π ρ ὅ ς

Τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς ὁργανώσεως Μακεδονομάχων «Παῦλος Μελάς» καὶ Διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ «Μακεδονικός ἀγὼν».

ΕΝΤΑΥΘΑ

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν τὴν λήψιν τῆς ἀγγελίας ἐκδόσεως περιοδικοῦ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Μακεδονομάχων «Παῦλος Μελάς» ὁ «Μακεδονικός Ἀγὼν».

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὡς Μακεδὼν, κλίνω γόνυ εὐλαβείας πρὸς τὴν μνήμην τῶν ἡρωικῶς πεσόντων καὶ τῶν θυμάτων τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος 1900--1912, καὶ ἐκφράζω τὴν ἀπειρον εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τοὺς ὀπωσδήποτε ἀγωνισθέντας κατὰ τὸν ἱερὸν Ἐθνικὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα, διότι θεωρῶ πάντας τούτους Εὐαγγελιστὰς τοῦ Προδρόμου τῆς σημερινῆς Ἐλευθερίας μας ἐκ τοῦ Τουρκοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς δολοφονικῆς μαχαίρας τοῦ ἐπιδρομέως Βουλγάρου Κομιτατζῆ.

Ἰδιαίτερος ὀφείλω νὰ διατρανώσω τὴν ἀπειρον καὶ εἰλικρινῆ εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὸ Προεδρεῖον τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως Μακεδονομάχων «Παῦλος Μελάς» διὰ τὴν Ἐθνικὴν του ἐμπνευσιν ὡς πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ «Μακεδονικός ἀγὼν».

Διότι διὰ τοῦ βιβλίου τούτου ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἀφανείας εἰς τὴν ἀθανασίαν παραδίδεται ἡ Ἐθνικὴ Ἱστορία τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος 1900--1912, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων καὶ θυμάτων τοῦ ἀγῶνος τούτου ἰδιαίτερον θέσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Πάνθεον τῆς συγχρόνου πολεμικῆς ἱστορίας θὰ καταλάβωσιν, ἐν οἷς καὶ πλείστον Μακεδόνων ξενοφώνων, εἰς ἔμπρακτον ἀπάντησιν πρὸς τοὺς κακοβούλους ξένους Προπαγανδιστὰς, τῆς αὐτοθυσίας καὶ Ἑλληνικότητός των.

Τέλος σὰς ὀπόσχομαι, κύριε Πρόεδρε, ὅτι θέλω ἐνισχύη τὸ περιοδικὸν «Μακεδονικός ἀγὼν» πάση δυνάμει καὶ παντοιοτρόπως, διότι ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην ὑμῶν διεύθυνσιν καὶ τὴν σιδηρὰν σας θέλησιν θὰ ἀνταποκριθῇ πλήρως εἰς τὸν ἐπιδικώμενον Ἐθνικὸν σκοπὸν καὶ εἰς τὰς προσδοκίας ἀπάντων ἡμῶν τῶν ξενοφώνων Μακεδόνων καὶ δὴ σλαυοφώνων, τῶν ὀποίων καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ Ἐθνικότης καὶ ἡ Ἑλληνικὴ μας συνείδησις ἀμφισβητεῖται ὑπὸ τῶν ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἀνθελληνικῶν προπαγανδιστῶν.

Χ. Γ. ΠΙΨΟΣ

Ἀντι)ρχης.

Ν. ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Φίλε κ. Πρόεδρε

Μετὰ μεγίστης χαρᾶς ἀνέγνωσα τὰς ἀγγελίας ἡμῶν διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ σας. Τοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν θὰ μᾶς ἐνθυμίζει τὰς ἱερὰς στιγμὰς τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, καθ' ἃς ἀνέλαμψεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὀρίζοντα ἡ ἀφθαστος Ἑλληνικὴ Μακεδονικὴ ψυχὴ καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν σθεναρὰν ἀπὸ τῶν στηλῶν του ὑποστήριξιν τῶν δικαίων Μακεδονικῶν ἀπὸ τὸ κράτος ἀπαιτήσεων.

Δύναμαι δὲ καὶ κἄτι ἄλλο νὰ προσθέσω καὶ σύστασιν διὰ τὸν ἀρχόμενον ἀγῶνά σας. Τὴν προσπάθειαν τῆς ἀδελφικῆς συμβίωσης τῶν παλαιῶν καὶ νέων Μακεδόνων. Ἐπὶ τῆς ἀδελφώσεως δὲ ταύτης πρέπει ἅπαντες νὰ στηρίξωμεν τὸ εὐτυχὲς μέλλον τῆς βορείου. Ἑλλάδος.

Ἐπιπροσθέτως σας ὑπόσχομαι πλήρως τὴν ὑποστήριξίν μου.

Μετ' ἐκτιμήσεως

Ν. ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΣ

Συμ. Μ. Α. Ἐκφράζομεν ἐπίσης τὰς θερμὰς μας εὐχαριστίας εἰς τὸν φίλον βουλευτὴν Κοζάνης.

Προκειμένου περὶ τῆς ἀδελφικῆς συμβίωσης τῶν παλαιῶν καὶ νέων Μακεδόνων ἔχομεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς οἱ παλαιοὶ Μακεδόνες πλέον ἢ ἅπαξ καὶ διὰ πολλῶν θυσιῶν μας κατεδείξαμεν τὴν τοιαύτην ἐπιθυμίαν μας, διότι φρονοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐπὶ τῆς ἀδελφικῆς συμβίωσης θὰ στηριχθῇ τὸ εὐτυχὲς μέλλον ὅχι μόνον τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὅλου Ἑθνους. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη ἀδελφικὴ συμβίωσις πρέπει νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως.

Ἀθῆναι τῆ 10-5-29

Πρὸς τὴν Ἑθνικὴν ὀργάνωσιν «Παῦλος Μελάς» Θεσσαλονίκην.

Εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων ἡ ἑθνικὴ ὀργάνωσις «Παῦλος Μελάς» διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ.

Ὁ Μακεδονικὸς ἀγὼν εἶναι ἐκ τῶν ἀγῶνων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐδόξασαν τὸ ἔθνος καὶ ἐξύψωσαν τὴν τότε καταφρονημένην Ἑλλάδα. Ἡ τὴν νῦν καταφρονημένην Ἑλλάδα. Ἡ τὴν νῦν καταφρονημένην Ἑλλάδα. Ἡ τὴν νῦν καταφρονημένην Ἑλλάδα.

τόπιν τῆς ἡττης τοῦ 1897 εἰς τὸν Ἑθνικὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὀφείλεται. Ὁ τότε ὑπόδουλος Ἑλληνισμὸς ἀπὸ τοὺς ἡρωϊσμοὺς τῶν Μακεδονομάχων ἀνέλαβε θάρρος. Τὰ κατορθώματα τοῦ 1912-1913 εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν τὸ πλεῖστον ὀφείλονται, ἢ δὲ ἐπιτυχία τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1914 δύναται νὰ λεχθῇ μετὰ πεποιθήσεως ὅτι εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα ὀφείλεται, διότι τὸ πλεῖστον τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλαρχηγῶν τῶν πρωτοστατησάντων εἰς αὐτὸν ἦσαν Μακεδονομάχοι. Ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος θὰ θέσῃ τὸν ἀγῶνα αὐτὸν εἰς τὴν πρώτην μοῖραν.

Ἄλλοίμονον εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα οὔτε θὰ ἐπροσκαλεῖτο οὔτε θὰ ἐλάμβανε μέρος εἰς τὴν Βαλκανικὴν συμμαχίαν.

Ἀναλογιζόμενος τις τὰ ἀνωτέρω ἀναμφισβήτητα γεγονότα δὲν δύναται παρὰ νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν ἀστοργίαν τοῦ κράτους ἀπέναντι τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ ἀγῶνος τούτου, τοὺς ὁποίους ἐγκατέλειψεν εἰς τὴν τύχην των παρὰ πάντα νόμον καὶ ἠθικὴν.

Μετὰ τιμῆς

Γεώργ. Δικώνομος ἢ Μακρῆς

Ὁπλαρχηγὸς ἐκ Κρήτης Καστανοχωρίων, Κορσεσίων, Μοναστηρίου, Φλωρίνης, Περιοστερίου καὶ Μοριχόβου.

Τραυματίας τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ὑποστὰς καὶ ἐγκλίσειν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς του κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ προξενεῖο Μοναστηρίου τρίμηνον νοσηλείαν του.

Δημοσιεύομεν ἐκ καθήκοντος τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ διευθυντοῦ τῶν σχολείων Σωχοῦ κ. Ἰατροῦ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐνθουσιωδῶν πατριωτῶν Μακεδόνων καὶ τῶν ἐνθουσιωδιστῶν διδασκάλων τῆς Μακεδονίας. Οἱ διδάσκαλοι οὗτοι, ὡς εἶπομεν καὶ εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος καὶ εἰς τὰ ἐπόμενα θὰ ἐπαναλάβωμεν κατὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἑπὲρ τῆς Μακεδονίας ἀγῶνων, ἀνεδείχθησαν ὑπέροχοι ὡς ἔθνη ἐργάται ὅχι μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἑλληνοπρεποῦς διαπαιδαγωγήσεως καὶ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ διατηρηθῇ ἀκμαία ἡ ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας Ἑλληνικὴ ἰδέα, ἀλλὰ καὶ τὸν καθόλου Μακεδονικὸν ἀγῶνα ἐξυπηρέτησαν μὲ ἀφοσίωσιν παραδειγματικὴν πρόθυμοι εἰς πᾶσαν θυσίαν καὶ ἐγκαρτέρησιν.

Πρὸς τὸν

κ. Γεώργιον Χατζηκυριακοῦ

Πρόεδρον τῆς Ἑθνικῆς Ὄργανώσε-

ως «Ὁ Παῦλος Μελάς»

Εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἑλλόγιμε φίλε

Μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς ἔλαβον τὴν ὑμετέραν πρόσκλησιν ὡς καὶ τὴν ἐγκύκλιον, δι' ἧν μοι εἰδοποιεῖτε ὅτι ἀνελάβετε νὰ ἐκδίδητε τὸ περιοδικὸν «Ὁ Μακεδονικὸς ἀγὼν». Δὲν θὰ λησμονήσω τοὺς ἐξ ἀρχῆς σκληροτάτους καὶ εὐγενεῖς ἀγῶνας ἀπάντων τῶν Μακεδονομάχων μας φονευθέντων καὶ ἐπιζώντων καὶ δὴ τοῦ ἀειμνήστου Παύλου Μελά, οἱ ὁποῖοι ὄντως ὑπῆρξαν γιγαντιαῖοι. Εἶνε βεβαίωτατον ὅτι τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνελάβετε εἶνε μέγα καὶ δυσχερές. Ἀλλὰ γινώσκων ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὰς ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας, ἃς προσηγάγκατε εἰς τὸ ἔθνος κατὰ τοὺς χαλεποὺς ἐκείνους καιροὺς τῆς μαύρης σκλαβιάς καὶ τὸν χαλίβδνον χαρακτῆρα ὑμῶν πέποιθα ἀδιστακτικῶς ὅτι σὺν Θεῷ θὰ φέρητε αὐτὸ εἰς πέρας αἴσιον ἀνυπερθέτως, πρὸς δόξαν τῆς φιλάτης πατρίδος μας Μακεδονίας, ὑποστάσης παντοῦς κινδύνου. Βεβαίω δὲ ὑμᾶς, πολῦτιμε φίλε, ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως μεγάλης καὶ προθυμίας θὰ καταβάλω μὲ τὰς ἀσθενεστάτας δυνάμεις μου πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα, εἰ δυνατόν, συντελέσω καὶ ἐγὼ κατὰ τι, ὅπως ἐπιτευχθῇ ὁ ἐπιδιωκόμενος ἱερὸς σκοπός.

Μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως

Ὁ ὑμέτερος

Ἀθανάσιος Π. Ἰατροῦ

ἐκ Βογατικοῦ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ

Κύριε Διευθυντὰ

τ ο ὕ

«Μακεδονικοῦ ἀγῶνος»

Δεχθῆτε παρακαλῶ τὰ θερμὰ μου συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκδοσιν τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος».

Εἰς στιγμὰς τόσης διαφθορᾶς τῶν συνειδήσεων ἢ ἐπέμβασιν τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» πρὸς συγκράτησιν ἐκ τοῦ κατηφόρου, τὸν ὁποῖον πῆραν τὰ παρ' ἡμῖν κοινωνικά καὶ πολιτικὰ στρώματα, εἶναι μία προειδοποίησις ὅτι ἐκεῖνα ποῦ

ἀποκτήσαμεν με αἷμα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὰ διακυβύουν οἱ ἀσυλλόγιστοι εἴτε ἔρχοντες εἶναι εἴτε ἀρχόμενοι.

Σφίγγω τὸ χέρι σας καὶ εὐχομαι καλὴν σταδιοδρομίαν εἰς τὸν δεύτερον ἱερὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖον ἀνελάβετε με τὸ καλὸν περιοδικὸν σας.

ΕΞΕΝΟΦΩΝ ΓΙΟΣΜΑΣ

Διευθυντῆς «Ὀλυμπίων Νέων»

Κ α τ ε ρ ί ν η ς

Ἡ ἐφημερίς τὸ «Θάρος» τῆς Δράμας ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» ἔγραψε τὰ ἑξῆς:

Ἐκυκλοφόρησε τὸ πρῶτον τεύχος τοῦ ἐκδοθέντος περιοδικοῦ ὁ «Μακεδονικός Ἀγών» εἰς τὰς σελίδας τοῦ ὁποῖου κατοπτρίζεται ὅλη ἡ ἐθνικὴ δράσις κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα, ὅστις προπαρσκεύασε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας.

Πᾶς Μακεδὼν, κάθε Ἕλλην. εἶνε περιττὸν νὰ συστήσωμεν, ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ γίνῃ ἀναγνώστης τοῦ καλοῦ αὐτοῦ περιοδικοῦ ἐγγραφόμενος συνδρομητῆς του.

«Ὀλύμπια Νέα» Κατερίνης ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ «Μακεδονικοῦ ἀγῶνος» ἔγραψε τὰ ἑξῆς:

— Πολύτιμοι ἐκδόσεις

Με μεγάλην χαρὰν ἐπληροφόρηθημεν τὴν ἐκδοσιν περιοδικοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Συλλόγου «Παῦλος Μελάς» με τὸν τίτλον «Μακεδονικός Ἀγών» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γ. Χατζηκυριακοῦ.

Σκοπὸς τοῦ δημοσιογραφικοῦ αὐτοῦ ὀργάνου θὰ εἶνε ἡ περισυλλογὴ ὅλων τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶνε ἀπαραίτητα διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, ἡ ὁποία ἐγκλείει λαμπρὰς σελίδας ἡρωϊσμοῦ, πατριωτισμοῦ, αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας. Εἶνε πρόδηλος ἡ σπουδαιότης καὶ ἡ σημασία, ἣν ἐνέχει δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐλληνικότης τῆς μακεδονικῆς γῆς. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ ἐκδοσις τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ἀναμένεται με λαχτάραν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἀνεξαρτήτως τάξεως καὶ φρονήματος.

Δ. ΚΑΚΚΑΒΟΥ

Ἵποστρατήγου ἐν ἀποστρατείᾳ

Πῶς ὀργανώθη ὁ ἐν τῷ Βιλαετίῳ Θεσσαλονίκης ἐνοπλος Μακεδονικός ἀγών.

Με ἰδιαίτεραν εὐχαρίστησιν ἀποδεχομεθα τὴν συνεργασίαν τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου κ. Κακκάβου ὑποστρατήγου, τὴν ὁποῖαν ἐγκαινιάζει με τὸ κατωτέρω ἄρθρον του. Ὁ κ. Κακκάβος ὢν τότε νομίζομεν ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ προσήλθεν ἐκ τῶν πρώτων ὀργανωτῶν τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος, τοῦ ἀρξαμένου ἀπὸ τοῦ 193, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δ. Ζῶης ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀειμνήστου Γενικοῦ Προξένου Θεσσαλονίκης Λάμπρου Κορομηλά. Ἀνέπτυξε πολλὴν δραστηριότητα με ὁξεῖαν ἀντίληψιν προσώπων καὶ πραγμάτων εἰς τὴν μύσιν τῶν καταλλήλων προσώπων ὡς πρακτῶρων τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἀγῶνος καὶ δημιουργίαν ἐπαναστατικῶν κέντρων ἀνά τὴν περιφέρειαν ἰδίως τῆς Πέλλης. Νομίζομεν ὅτι τὸν βλέπομεν ἀκόμη εἰς τὸ Προξενεῖον, ὅπου νῦν ἡ Γεωργικὴ Τράπεζα Μακεδονίας, με τὸ ταχὺ βῆμα εἰς ἀνεάναν κίνησιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σοβαρῶν τῆς ἐπαναστάσεως καθηκόντων, ἐχόντων ἀνάγκη ὄχι μόνον ἐκτακτοῦ δραστηριότητος καὶ λεπτότητος, ἀλλὰ καὶ αὐστηρᾶς μυστικότητος. Ὡς τοιοῦτος ὁ κ. Κακκάβος εἶναι ἐκ τῶν ἀρμοδιωτέρων νὰ ἐξιστορήσῃ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος» τὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐνόπλου Μακεδ. ἀγῶνος, τὴν ὁποῖαν δημοσιεύομεν εἰς τὸ Β'. τοῦτο τεῦχος.

Ὁ Μακεδονικός ἀγών, ὁ πρόδρομος οὗτος τῆς νεωτέρας ἐθνικῆς ἡμῶν ἀναγεννήσεως, καίτοι ἐγκλείει ἀφθίτου ἠρωτισμοῦ καὶ αὐθοθυσίας ἐνεργείας, καίτοι εἰς αὐτὸν ὀφείλονται αἱ χρυσοῖς γραμμασίαι ἀναγραφεῖσαι βραδύτερον σελίδες τῶν δύο ἐνδόξων Βαλκανικῶν πολέμων, ἐν τούτοις τεῖνε ν' ἀποσβεσθῇ ἀπὸ τὰς δέλτους τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, διότι οἱ πρωιοισατήσαντες ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ εἴτε ἐκ μειοψηφοσύνης εἴτε ἐξ ἄλλων λόγων, δὲν ἐπεδίωξαν νὰ περισυλλέξωσι καὶ διασώσωσι τὰ κύρια τοῦλάχιστον ἱστορικὰ γεγονότα, τὰ σχετιζόμενα με τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ἔργου.

Εὐτυχῶς χάρις εἰς τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας τῆς Ἐθνικῆς Ὄργανώσεως «Παῦλος Μελάς» ἀρμοδιωτέρας νὰ ἐκτιμῆσιν τὸ μέγεθος τοῦ συντελεσθέντος ἔργου καὶ τὴν ἀξίαν τῶν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος προσενηχθειῶν θυσιῶν, περικλειομένων εὐλαβῶς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανθῆνι τοῦ Μακεδονικοῦ μαρτυρολογίου, ἐλπίζω νὰ διασωθῶσι τοῦλάχιστον τὰ κυριώτερα τῶν γεγονότων, ἃν καὶ περὶ τῆς ὀλοκληρωτικῆς περισυλλογῆς μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν, ἐφ' ὅσον διατηροῦνται εἰσέτι ἐν τῇ ζωῇ πλείστοι ἐκ τῶν ἐνεργῶς συμμετασχόντων ἐν τῇ ἐθνικῇ ταύτῃ δράσει, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ αὕτη μόνον διὰ Κυβερνητικῆς ἠθικῆς ἐνισχύσεως, καθιερουμένης καὶ χιριακτικίζουμένης ἐπισημῶς ὀρισμένης Κυριακῆς τοῦ ἔτους ὡς ἐιδικῆς ἐθνικῆς ἐορτῆς τοῦλάχιστον διὰ τὴν Μακεδονίαν ὀλόκληρον εἰς ἀνάμνησιν

τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ διδάσκαλοι δέον νὰ ἐπιδιώκωσι νὰ φρονηματίζωσι τὴν τε μαθητιῶσαν νεολαίαν ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς υπαίθρου χώρας διὰ παραδειγμάτων ἀνομιμένων ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἐγγυτέρας αὐτῶν περιοχῆς. Τὰ παραδείγματα ταῦτα στηριζόμενα ἐπὶ ἀναμφισβητῶν ἱστορικῶν γεγονότων νὰ ὑποχρεωθῶσιν οὗτοι νὰ διατυπώσωσιν ἐν εἰδικαῖς ἐκθέσεσι, τὰς ὁποίας νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Γενικὴν Ἐπιθεώρησιν Ἐκπαιδεύσεως Μακεδονίας. Αἱ ἐκθέσεις αὗται ὁσοῦδήποτε ἀτελῶς καὶ ἂν εἶναι συντεταγμένα, παραδιδόμενα εἰς ἄλλους ἀρμοδιωτέρους, οὓς ἤθελεν ὀρίσει ἡ Κυβερνητικὴ πρὸς περισυλλογὴν καὶ καθορισμὸν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, θὰ περιλαμβάνωσιν ὀλοσδήποτε περιεκτικῶς ἢ θὰ δίδωσιν ἔστω καὶ ἀπλὴν νύξιν τῶν διαδραματισθέντων καὶ τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι εἴτα εὐχερῆς νὰ ἐξουχυίσωσι καὶ ἐπεξεργασθῶσιν αἱ ἐπισήμως ἀναλαβόντες τὴν διεκπεροῖωσιν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ἔργου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀπαραιτήτως δέον νὰ περιλαμβάνωνται καὶ πρόσωπα παρακολουθήσαντα αὐτοπροσώπως τὴν ἐθνικὴν ταύτην δράσιν, ἄλλως θ' ἀπολεσθῶσι μετὰ τῶν ὁσημέραι ἀπερχομένων αὐτοπτῶν μαρτύρων καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη, οὕτω δὲ πέπλος λήθης θὰ καλύψῃ ἱστορικὰ γεγονότα, ἅπανα θὰ ἠδύνατο νὰ κλιίσωσι τὴν ἱστορίαν οἰουδήποτε τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν.

Δυστυχῶς ἐκ τῶν ἐπισήμων ἀρχαίων δύνάμει ἀτυχῶς νὰ βεβαιώσω ὅτι οὐδὲν δύναται τις ν' ἀναμῆνῃ, συνεπῶς μόνον ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἱστορίαν ταύτην, ἐνισχυομένη διὰ τοῦ κύρους τῆς Κυβερνητικῆς προστασίας, εἶναι δυνατόν νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν Ἐθνικὴν ταύτην προσπάθειαν ἂν τοῦτο δὲν πραγματοποιηθῇ, τότε διὰ πραγματεῖων δημοσιευομένων ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς Ἐθνικῆς Ὄργανώσεως «Ὁ Μακεδονικός Ἀγών» ὑπάρχει πάλιν ἐλπίς νὰ περισωθῶσι τοῦλάχιστον τὰ κυριώτερα τῶν γεγονότων.

Ὡς παραμείνας περισσότερον ὄλων συναδέλφων μου ἐν Μακεδονίᾳ, εὐτυχῆσας δὲ νὰ παρακολουθῆσω ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως μέχρι τοῦ πέρατος τὸν ἐν αὐτῇ διεξαχθέντα ἐνοπλον ἐθνικὸν ἀγῶνα, θεωρῶ καθήκον μου, ἀποβλέπων ἐπαναλαμβάνω εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς εὐγενοῦς ταύτης προσπαθείας, νὰ συμβάλω εἰς τούτο ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, διὰ τῆς ἐξιστορήσεως τινῶν τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσιακὴν μου ἀρμοδιότητα ὑποπεσόντων γεγονότων. Ὡς πρῶτον τοιοῦτον ἐξέλεξα τὴν ἐν σχετικῇ

λεπτομερῆς ἀφήγησιν τῆς ὀργανώσεως τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ τότε Βιλαετίῳ Θεσσαλονίκης, τῷ περιλαμβάνοντι τοὺς ἡδὴ Νομοὺς Θεσσαλονίκης, Πέλλης Σερρών, Δράμας καὶ Καβάλλας.

Ὁ κατὰ τὸ 1903 ἐνταθεὶς ἐκσλαβισμὸς τῶν ξενοφώνων χωρίων τῆς Μακεδονίας τῇ ἐπιβολῇ ἀνηκούστου τρομοκρατίας διὰ τῶν Βουλγαρικῶν συμμοριῶν φυσικὸν ἦτο νὰ συγκινήσῃ κάθε Ἑλληνικὴν συνειδήσιν καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν σκέψιν περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀναγκαιωθῆ ἡ ἀντεθνικὴ αὐτὴ ἐνέργεια. Ὁρισμένοι φιλογενεῖς πατριῶται ἐπελήφθησαν τότε μιᾶς τοιαύτης προσπάθειας διὰ τὸ Βιλαετιον Μοναστηρίου, ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν θέλω ἀσχοληθῆ ἀφίνων εἰς ἄλλους ἐγγύτερον ἐμοῦ εὐρεθέντας πρὸς τὴν ὀργάνωσιν ἐκείνην, νὰ πραγματευθῶσι ταύτην, θέλω περιορισθῆ, ὡς προεῖπον, μόνον εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Βιλαετίου Θεσσαλονίκης.

Ὁ ἀείμνητος Λάμπρος Κορομηλᾶς μία τῶν μεγαλειτέρων προσωπικοτήτων τῆς συγχρόνου περιόδου, φυσιογνωμία γοητεύουσα ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ ἐπιβάλλουσα, ἀληθῆς εὐπατριδῆς μὲ πλήρη συναίσθησιν τῆς προσωπικῆς του ἀξίας, χαλκέντερος ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντός του, πηγὴ ἀκένωτος παντοειδῶν γνώσεων, πλήρης σφρίγγων, δράσεως καὶ ὁλμης, εὐλόγως καταλαβὼν τὰ ἀνώτατα ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἀξιώματα, ὑπῆρξεν ὁ δημιουργὸς τοῦ μεγάλου τούτου ἐθνικοῦ ἔργου. Αἱ καθημερινῶς ἐξαγγελόμενα προσχωρήσεις εἰς τὴν ἐξαρχίαν διαφόρων Πατριαρχικῶν χωρίων τοῦ Ἐσωτερικοῦ τῆς Μακεδονίας, ἡ παρακολούθησις τῆς ψευδεπαναστάσεως τοῦ 1903, ἦν τόσον ἀδρῶς ἐκλήρωσεν ἡ ἐν Θεσσαλονίκῃ Βουλγαρικῇ Κοινότης δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρέλθωσι χωρὶς νὰ προκαλέσωσι μιάν ἐκρηξίν πατριωτικῆς ἀγανακτήσεως ἐν τῷ ἡφμιστείῳ τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τοῦ μεγάλου τούτου πατριώτου, διακρινομένου ὄχι μόνον διὰ τὴν ταχύτητα τῆς συλλήψεως τῶν ἀποφάσεών του ἀλλὰ καὶ τὴν μετ' ἀποφασιστικότητος παραδειγματικῆς ἐκτέλεσιν τούτων. Δὲν ἐνόμισεν ὅτι διὰ πατριωτικῶν λόγων ἢ ἄλλων ἐνθουσιωδῶν ἄρθρων εἶδει νὰ παρσκευάσῃ τὴν Κοινὴν Γνώμην, ἀλλ' ἅμα συλλαβὼν τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοτελοῦς ὀργανώσεως τῆς ἀντιδράσεως ἐν τῷ Βιλαετίῳ Θεσσαλονίκης, σπεύδει πρὸς τοὺς τότε πολιτικοὺς παράγοντας τοῦ τόπου Θεοτόκην, Δηλιγιάννην, Μαυρομυχάλην, Ράλλην, Δραγούμην καὶ ὑποβάλλει ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν τὴν συλληφθεῖσαν σκέψιν του, ζητῶν συγχρόνως τὴν συγκατάθεσιν, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τούτων πρὸς ἀνάληψιν ἐνὸς τοιοῦτου ἔργου. Πάντες ἐπιροθυμοποιήθησαν νὰ τὸν ἐνισχύσωσι πλὴν τοῦ ἀειμνήστου Δηλιγιάννη, διατυπώσαντος ἐπιφυλάξεις τινάς, ἀρθείσας εὐθὺς μετ' ὀλίγον κατόπιν ἐπανειλημμένων συναντηῶσεων τούτου μετὰ τοῦ Κορομηλᾶ καὶ οὕτω μὲ τὴν συγκατάθεσιν ὄλων τῶν πο-

λιτικῶν παραγόντων τοῦ τόπου προέβη εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς σκέψεώς του. Ἄλλ' ὁ Κορομηλᾶς δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξαοτήσῃ τὴν εὐδοκίαν τοῦ ἔργου τοῦ ἀπὸ τὸν συνήθη ἀπικροτον χαρακτῆρα τῶν προσερχομένων ἐθελοντῶν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ ἐδραιωτέρας τὰς βάσεις του προσεταιριζόμενος τὴν ἀκαμψίαν τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέσεως. Πρὸς τοῦτο ἀπετάθη πρὸς τὸν τότε Γενικὸν Διοικητὴν τοῦ Στρατοῦ ἀείμνηστον Διάδοχον Κωνσταντῖνον, πρὸς ὃν, ἀφοῦ ὑπέβαλε τὰς σκέψεις του ὡς καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῶν πολιτικῶν παραγόντων τοῦ τόπου, τὸν παρεκάλεσεν ἵνα ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ἔργον καὶ συγχρόνως τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ καταρτίσῃ τὸ ἐπιτελεῖον τῆς ἐργασίας του δι' ἀξιοματικῶν τῆς ἐκλογῆς του. Μετ' ὀλίγον εἶχε καταρτίσει τὸν κατάλογον καὶ ὑπέβαλε τοῦτον πρὸς ἑκκοισιν εἰς τὸν Διάδοχον, ὅστις ἀφοῦ τὸν ἐνέκρινεν ἐξέδωκε καὶ τὰς σχετικὰς περὶ ἀποσπάσεως τούτων διαταγὰς. Ἐν τῷ καταλόγῳ ἐκείνῳ περιλαμβάνοντο τὰ ὀνόματα τῶν Μωραΐτου Μιχαῆλ, Κουρέβελη Σπυρίδωνος, Μαζαράκη Κωνσταντῖνου, Μήλιου Σπυρίδωνος, Ἐξιδάκτου Ἀθανασίου, Κακκουλίδου Γεωργίου, Ἀβράσογλου Ἰωάννου καὶ Κακκάβου Δημητρίου.

Εὐθὺς μετ' ὀλίγον κληθέντες διατάχθημεν νὰ παρουσιασθῶμεν ἐνώπιον τῆς Α. Υ. τοῦ Διαδόχου, ὅστις λακωνικώτατα μᾶς εἶπε τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ λόγια «Κύριοι, σὰς ἐμπιστεύομαι τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἀποστολήν, τὴν ὁποίαν θὰ παρακολουθήσω μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι θ' ἀνταποκριθῆτε εἰς τὰς προσδοκίας μου, χαίρετε».

Οἱ βαρυσήμαντοι ἐκεῖνοι λόγοι ἐκφερόμενοι παρὰ τοῦ ἐνασκούντος τότε ἐξαιρετικῶν κύρους ἐπὶ τοῦ στρατεύματος Διαδόχου δὲν ἐπέτρεπον οὐδένα ἐνδοιασμὸν καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἦταν τοῦ 1897, ὅποτε τὸ στρατεῦμα ἐπεδίωκεν εὐκαιρίας ὅπως ἀνακτήσῃ τὴν ἐκ τῆς ἐκβάσεως τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου πολέμου, κλονισθεῖσαν παρὰ τῇ Κοινωνίᾳ θέσιν του.

Ἡ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἀπόσπασίς μας ἐγένετο κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1904, ὅποτε καὶ ἤρξατο ἡ προπαίδεσις διὰ τὴν νέαν ὑπηρεσιακὴν ἡμῶν ἀποστολήν. Διηρόθην ἡ ὅλη περιοχὴ τοῦ Βιλαετίου εἰς ἀνάλογα πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἡμῶν διαμερίσματα, διατάχθημεν δ' ὅπως ἀνὰ δύο μελετήσωμεν ἐπὶ τοῦ χάριτος τὰ ὀνόματα καὶ τὰς σχετικὰς θέσεις τῶν χωρίων, νὰ συγκρατῶμεν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐδάφους ὡς καὶ τὴν στατιστικὴν τῶν πληθυσμῶν τῶν χωρίων, ὡς ἐπίσης πᾶν ὅτι ἱστορικὸν ἦτο δυνατόν νὰ περισυλλεγῆ, οὕτως ὥστε νὰ μὴ εἴμεθα ἐντελῶς ἔξοι πρὸς τὸ διαμερίσμα εὐθὺς ὡς ἠθέλομεν διαταχθῆ νὰ μεταβῶμεν ἐκεῖ. Ὑπεχρεώθημεν ν' ἀσχοληθῶμεν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Βουλγαρικῆς γλώσσης. Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ἐγένετο ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μελέτης

ἦτο τὸ ζήτημα τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἐγκαταστάσεώς μας. Εἶχεν ὑπ' ὄψει του ὁ Κορομηλᾶς νὰ μᾶς ἐγκαταστήσῃ ὡς κλητῆρας εἰς τὰς Μητροπόλεις ἢ ὡς ἀγροφύλακας ἐν χωρίοις ἢ ὡς ὑπαλλήλους εἰς ὁμογενεῖς ἐνοικιαστὰς δαῶν, οὕτως ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρα κινήσις καὶ παραμονὴ μας.

Ἄλλ' εἶα δυσχερεστέρα ἐνεφανίζετο ἡ ἐν Μακεδονίᾳ ἐγκατάστασις τοῦ ἰδίου, διευθύνοντος τὴν ὅλην ἐργασίαν. Κατ' ἀρχὰς ἐθεωρήθη πρόσφορος ἡ δημιουργία θέσεως Ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Προξενείων, ἀλλ' ἡ καινοτομία αὕτη, μὴ δικαιολογημένη ἐπαρκῶς ὑπηρεσιακῶς, ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ προκαλέσῃ τὰς ὑπονοίας τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη προσφορώτερον νὰ διορισθῆ κατ' ἀρχὰς Γενικὸς Πρόξενος Φιλίππουπόλεως καὶ ἐκεῖθεν μετ' ὀλίγον νὰ μετατεθῆ εἰς Θεσσαλονικὴν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδιότητα τῷ Γεν. Προξένου, οὕτω καὶ ἐγένετο. Κατὰ τὴν εἰς Φιλίππουπολιν μετάβασιν του τὸν ἠκολούθησεν ὁ κ. Κακκουλίδης, ὅστις ὡς ὑπηρετήσας εἰς τὸ Ρωσικὸν Ναυτικὸν ἐγνώριζε τὴν Ρωσικὴν, εὐχερῶς δὲ μετέπιπτεν εἰς τὴν Βουλγαρικὴν λόγῳ τῆς συγγενείας τῶν δύο γλωσσῶν, ἡ δὲ γνώσις τῆς ἐπιτοπίου γλώσσης πάντοτε εἶναι ἐν σοβαρὸν ἐφόδιον πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀποστολῆς.

Ἐκ Φιλίππουπόλεως βραδύτερον μετετέθη εἰς Θεσσαλονικὴν, ὁπότε μολὶς ἐγκατεστάθη, εὐθὺς ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα κατωτέρου ὑπαλλήλου τοῦ Προξενείου ἕνα ἐκ τῶν ἀξιοματικῶν, πρὸς ὃν ἀνέθεσε τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐθνικῆς δράσεως. Ὅταν εἶδεν ὅτι ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ πλησίον του τοὺς ἐπιτελεῖς του, ἐκάλεσε τούτους διαδοχικῶς εἰς Θεσσαλονικὴν καὶ ἐχορησιμοποίησε πάντας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ἐκ τούτων ὁ κ. Κουρέβελης ἀπεστάλη εἰς τὸ Προξενεῖον Σερρών, οἱ δὲ λοιποὶ παρέμειναν ἐν τῷ Προξενεῖῳ Θεσσαλονίκης. Ἄλλ' ἡ ἐποχὴ τοῦ θέρους παρήρχετο, ἀφοῦ ὁ ὑποφαινόμενος ἐφθασα διὰ Σμύρνης εἰς Θεσσαλονικὴν τὴν 11ην Ὀκτωβρίου 1904, ἦτοι δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ φθινοῦ τοῦ ἀειμνήστου συμμαθητοῦ μου Παύλου Μελά καὶ συνεπῶς εἶδει νὰ παρασκευασθῶμεν διὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1905, δεδομένου ὅτι ἡ χειμερινὴ περίοδος ἦτο πάντοτε περίοδος νεκρὰ διὰ τὴν δρᾶσιν τῶν Σωμάτων.

Κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1905 ἐχορησιμοποιήθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Σωμάτων οἱ Μωραΐτης Μιχαῆλ (Καπετὰν Κόδρος) ὅστις καὶ ἐφρονεῖτο ἐν Γκαντάτς τῆς Γουμέντζης, Μαζαράκης Κωνσταντῖνος (Καπετὰν Ἀκρίτας), Μήλιος Σπυρίδων (Καπετὰν Μπούνας), Κακκουλίδης Γεώργιος (Ἀριστείδου) καὶ Ἀβράσογλου Ἰωάννης (Αὐθρακιώτης), παρεμείναμεν δ' ἐν τῷ Προξενεῖῳ ὁ κ. Ἐξιδάκτουλος (Ἀντωνίου) καὶ ἐγὼ (Ζῶης) οἵτινες κατενείμαμεν τὴν ὅλην ὑπηρεσίαν.

Βραδύτερον πολλαπλασιασθεῖσας τῆς ὑπηρεσίας ἐκλήθη καὶ ὁ κ. Μαζαράκης

Ἀλέξανδρου, ὅστις μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς εἰς Θεσσαλονίκην προσκλήσεως του ἔχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Γραφείου καὶ ὅστις ἐπίσης παρέμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Μετὰ ταῦτα ὑπῆρέτησαν διαδοχικῶς εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Προξενεῖον οἱ κ. κ. Κουρούκλης (Καλυβάς), Ὁθωναῖος (Παλιμίδης), Ταβουλάρης (Κατσανός), Μαστραπᾶς (Μαυᾶς) καὶ Μοσχονήσιος. Ἐπίσης ἐν τῷ Προξενεῖῳ Σερῶν μετὰ τοῦ κ. Κουρέβηλη ὑπῆρέτησαν οἱ κ. Φλωριάς καὶ Καψαμπέλης ὅστις ἐφρονεύθη τὸ 1912 εἰς τὴν μάχην τῶν Γιαννιτσῶν, ἐν δὲ τῷ Προξενεῖῳ Κοβάλλας οἱ κ. κ. Μαυρομιχάλης καὶ Στυλιανός παραμεινὰς ἐπὶ μακρὸν καὶ Τυπάλδος Κ. Ὡς ἐθνικοὶ πράκτορες ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Σχολείων ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς διάφορα ἐπικαιρὰ σημεῖα οἱ Τσιρογιάννης (Ντάλης) ἐν Στριμνίτῃ, Παπαβασιλείου (Σφέτσος) ἐν Γιαννιτσοῖς, Κιτᾶνος Ἀργ. καὶ Γρηγοριάδης Νεόκοσμος ἐν Ἐδέσση. Ἀλλ' ἐπίσης ἰδιαίτουσαν μνημίαν δέον νὰ κἀμωμεν καὶ τῶν ἐπίσης εὐδοκίμησάντων ὡς ἐθνικῶν πρακτόρων ὑπὸ τὴν ιδιότητα τῶν Διευθυντῶν Σχολείων, μὴ στρατιωτικῶν, ἀρχιμανδρίτου Νικάνδρου, ἱεροθένης δι' ἐθνικοῦς σκοποὺς, Νεράντζην, Λαδακίον, Παπαδόπουλον, Σχινᾶν κ. ἄ.

Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Σωμάτων ἐχρησιμοποιήθησαν πάμπολλοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ κλείσαντες τὴν ἱστορίαν ἡμῶν. Ἀλλὰ περὶ τῆς δράσεως τούτων δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀσχοληθῶ. διότι τότε θέλω ἐκταθῆ εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τοῦ ἀγῶνος, ὅπερ ἐπαναλαμβάνω, θεωρῶ δυσχερέστατον ἂν μὴ διευκολυνθῇ διὰ Κυβερνητικῆς προστασίας.

Δ. ΚΑΚΚΑΒΟΣ

ΤΟ ΗΡΩΟΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Ὁ ἐνθουσιασμός μας εἶναι μέγιστος διὰ τὴν Ἱδρυσιν Ἡρώου ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἀπὸ τοῦδε κλίνομεν γόνυ πρὸ αὐτοῦ. Ὡς δ' ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ συνελθούσης εἰς τὸ Γεν. Διοικητήριον ἐπιτροπῆς τὸ Ἡρῶον θὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ μαρμαρίνου ἀγάλματος, παριστάνοντος τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἔφιππον ἐπὶ τοῦ Βουκεφάλα. Εἰς τὰς τέσσαρας προσόψεις τοῦ βᾶθρου θὰ παριστάνονται αἱ τέσσαρες ἱστορ. νεώτεραι ἐποχαὶ τοῦ Ἑλλην. Ἐθνους, ἧτοι ἡ Μακεδονικὴ ἀμυνα ἀπὸ τοῦ 1903—1908. Οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι, ὁ Πανευρωπαϊκὸς πόλεμος καὶ ἡ πρὸς Βορρᾶν καὶ Ἀνατολὰς προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ἡ πρώτη παράστασις ἀποτελεῖ πλέον τὴν μνημειώδη

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΑΒΟΥΛΑΡΗ

Συνταγματάρχου τοῦ Πυροβολικοῦ
δράσαντος κατὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα

Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ

Εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ὀψέποτε ἤθελε συγγραφῇ, μίαν τῶν ὀραιότερων αὐτῆς σελίδων θέλει καταλάβει, ἀναμφισβητήτως ὁ Μακεδονικὸς ἀγῶν. Ἐσὶ δὲ Μακεδονικὸς ἀγῶν ἡ ἀμυνα, ἡ ὀργανωθείσα ὑπὸ στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ τοῦ ἐλευθέρου Κράτους, ὑπαλλήλων καὶ ἰδιωτῶν, ἐν ἀντιδράσει κατὰ τῆς ἀπὸ μακροῦδράσεως Βουλγαρικῆς προπαγάνδας καὶ τῶν ἐνόπλων συμμοριῶν Κομητατζήδων, ἃς τὸ Βουλγαρικὸν Κομητάτον τῆς Σόφιας ὀργάνωνε καὶ ἐξαπέστειλε εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅτε διετέλει αὐτὴ ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν, πρὸς ἐκβουλγαρισμὸν τῶν κατοίκων τῆς.

Τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ἱστορίας εἶναι εἰς τοὺς πολλοὺς ἀγνωστον, διότι ἐλάχιστα ἔχουσι περὶ αὐτοῦ γραφῇ, ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἐργασία ἐκείνη, ἧτις ἤρξατο ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 1903 καὶ διετηρήθη μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1909, ἧτοι ἐπὶ πέντε καὶ ἡμισυ περίπου ἔτη, ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μεταβάλλῃ τὴν ὄψιν τῆς χώρας, ἐξήσκησε δὲ καὶ σοβαρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν μετέπειτα γεγονότων.

Συνεπεία τούτου 1) ἀνεκόπη ὁ ἐκβουλγαρισμὸς τῆς Μακεδονίας καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ, ἀλλ' ἀποκατέστη ἐν πολλοῖς τάξεις πραγμάτων ἀπὸ μακροῦ διαταραχθεῖσα, καὶ 2) προπαρασκευάσθησαν αἱ ψυχαὶ τοῦτε ἐλευθέρου καὶ τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ διὰ τὴν διεξαγωγὴν ἀγῶνος ὑπὲρ τῶν ὄλων. Οἱ μετὰ τριετίαν ἐκραγνίτες πόλεμοι ἐπιστοποίησαν τοῦτο. Ἡ Ἑλλὰς ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν καὶ ἐκτί-

μησιν τῶν ἰσχυρῶν καὶ κατέλαβε τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς γενναῖον καὶ πεπολιτισμένον λαὸν θέσιν.

Ἦδη ὁπότε καὶ πάλιν ἤρξατο νὰ σημειοῦται δράσις ἐκ μέρους τοῦ Βουλγαρομακεδονικοῦ Κομιτάτου ἀπ' ἐνός, τάσις δὲ — ἀτυχῶς — καὶ τινῶν πουλημένων ἢ ἀσεινηδῆτων ὀργάνων ξένης προπαγάνδας ἢ ὅπως ὑποστηρίξωσι τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας ἀπ' ἑτέρου, φερονόμεν ἐπικαιρὸν νὰ γνωσθῇ — ἔστω καὶ λίαν περιληπτικῶς, — Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἀγῶνος τούτου καὶ ἡ ἐπίδρασις ἣν ἐξήσκησεν οὗτος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα.

Ἡ ἐπαναφορὰ ἄλλως τε σήμερον εἰς περιόδους, καθ' ἃς τὰ ψυχικὰ συναισθήματα ἐπάλλοντο ἐκ συγκινήσεως ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὀνόματος τῆς πατρίδος καὶ ῥίγη καταλάμβανον τὰ τέκνα τῆς ὅταν ἐκαλοῦντο νὰ ὑπεροσπισθῶσι τὴν ὑπόστασιν τῆς καὶ τὴν τιμὴν τῆς, ἣν ἀγωνισθῶσι διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν διατελούντων εἰσέτι τέκνων τῆς, εἶναι ὀφέλιμος, — Ἡ ἐποχὴ αὕτη θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὰς καλὰς ἐκείνας ἡμέρας, καθ' ἃς τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ἐκκυριάρχουν εἰς τὰς ψυχὰς μας καὶ ὠδήγουν τὰς σκέψεις μας εἰς εὐρύτερους καὶ ὑψηλοτέρους ὀρίζοντας, εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ θυσίαι διὰ τὴν Πατρίδα δὲν ἐγνωρίζον περιορισμούς.

Ἡ Ἑλλὰς ἀποτελεῖ παράδειγμα Ἐθνους ἐξαγοράσαντος τὴν ἐλευθερίαν του μὲ τίσους σκληροὺς καὶ μακροὺς ἀγῶνας καὶ ὑποστάντος τόσας μεγάλας θυσίας

ἐπισημοποιήσιν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Διὰ τοῦτο ὁ ἐνθουσιασμός μας διὰ τὴν τοιαύτην τοῦ Ἡρώου τῆς Θεσσαλονίκης παράστασιν ἀποβαίνει ἱερὸς καὶ ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ συγχαρῶμεν διὰ τοῦτο θερμῶτα τὴν ἐπιτροπὴν.

Τὸ περιοδικὸν μας ὁ «Μακεδονικὸς ἀγῶν», ὡς καὶ εἰς τὸν δημοσιευθέντα σκοπὸν αὐτοῦ διετρανώσαμεν, εἰς τοῦτο κυρίως ἀποβλέπει, ν' ἀναγνωρισθῇ ἐπισήμως πῆλον ὑπ' ὄλου τοῦ Ἐθνους καὶ ὄλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἡ ἱστορικὴ ἀξία τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος καὶ νὰ παύσῃ ἡ ἐξ ἀγνοίας ὑποτίμησις αὐτοῦ καὶ δὴ ὑπὸ Ἑλλήνων, κατεχόντων μάλιστα καὶ ἐπισήμους θέσεις, καὶ δυστυχῶς ὑπῆρχον μέχρι χθὲς ἀκόμη τοιοῦτοι. Ἐὰν αὐτεὶ-

χθῆ διὰ τῶν ἱστορημάτων τοῦ Περιοδικοῦ μας ὅτι ὁ Μακεδονικὸς ἀγῶν δὲν ἦτο κατώτερος τοῦ ἱεροῦ τοῦ 1821 ἀγῶνος καὶ εἰς ἀνδραγαθήματα καὶ αὐτοθυσίας καὶ εἰς ἱερότητα καὶ πατριωτικότητα σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ.

Θὰ εἶχεν ἐπίσης τὴν θέσιν του ἐὰν ἰδρῦετο παραπλεύρως καὶ μικροτερον εἰδικὸν Ἡρῶον, συμβολίζον καὶ ἀπαθανατίζον τοὺς πεσόντας διδασκάλους πάσης βαθμίδος εἰς ὄλους τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας καὶ τῶν τεσσάρων, ὡς ἀνωτέρω ἱστορικῶν ἐποχῶν. Πρὸς τοῦτο ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνεργήσουν καταλλήλως αἱ ἐπιθεωρήσεις τῶν σχολείων καὶ οἱ διδασκαλικοὶ σύλλογοι.

Γ. ΧΚ.

αἵματος καὶ χορήματος.

Δὲν θ' ἀνατρέξω εἰς τὴν μακρὰν ἱστορίαν ἴν' ἀναπτύξω τοὺς ἀγῶνας τῶν διαφόρων φυλῶν ἐν τῇ Βαλκανικῇ Χερσονήσῳ, θεωρῶ πάντως ἐπ' ἀνάγκης νὰ ὑπομνήσω τὴν πάλιν, ἥτις ἀδιάκοπος διεξήγετο ἐν αὐτῇ πρὸς ἐπικράτησιν, καὶ νὰ ἐκθέσω λίαν συνοπτικῶς τὰ μέχρι τῆς ἐναόρουστος τοῦ ἀγῶνος παριστατικά.

Τὰ Σλαβικά φύλα κατώρθωσαν νὰ εἰσβάλουν ὄχι μόνον εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Πυλαιὰν Ἑλλάδα ἀκόμη, φθάσαντα μέχρι τῆς Πελοποννήσου, κατὰ τὰς διαφόρους δὲ ταύτας ἐπιδρομαίους ἀρῖναν τὰ ἴγνη τῆς διαβάσεώς των. Εἰς αὐτὴν τὴν Μάνην, εἰς ἣν οἱ Τούρκοι δὲν κατώρθωσαν νὰ εἰσχωρήσουν, συναντῶντες τὰς δυνάμεις Σλαβικὰς ὡς π. γ. Μπάνιτσα — Τσίμοβα κ.τ.λ. ἀπόδειξις οὗ ἐφθασαν μέχρις ἐκεῖ.

Ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἀνεκίτην τὸ κίρον πεδῖον δράσεως καὶ ἀγῶν ἐπικρατήσεως ἐν αὐτῇ τῶν πῆξι οἰκούντων φυλῶν διεξήγετο, μέχρις οὗ ἡ εἰσβολὴ τῶν Τουρκικῶν ὁρδῶν ἔθεσε τέμα εἰς τὴν σκληρὰν καὶ ἀριάν ἐκείνην πάλιν. Ἐκτοτε οἱ πληθυσμοὶ ὑποκύναντες εἰς τὸν σκληρὸν ἐκείνον ζυγὸν τοῦ Τούρκου προεπίθουν, ἀλλ' ὡς συνήλθον ἐκ τῆς συμφορᾶς, νὰ τὸν ἀποτινάξουν.

Ἡ Ἑλλάς εἰς τὰς ἀπελευθερωτικὰς ἐκείνας προσπάθειάς κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ἐπέτυχε δὲ τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν τῆς πρώτης κατόπιν μακρῶν καὶ σκληρῶν ἀγῶνων, οἵτινες συνεκίνησαν τὴν κοινὴν γίνωμην τοῦ πελοπονησιακοῦ κόσμου καὶ προηκόμισαν τὸν θάνατον ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τοῦτο ἐξήσκησεν ἐπιπορὸν καὶ ἐπὶ τῶν Κυβερνήσεων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, αἵτινες — ὡς γνωστοὶ — ἔδωκαν τὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς μίαν γωνίαν γῆς κατεστοαμμένην καὶ ἀριθμοῦσιν πληθυσμὸν 650 χιλιάδων κατοίκων, οἵτινες κατέκειντο ῥάκη αἰμοσταγῆ κατόπιν τῶν τόσων ἀγῶνων.

Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν λοιπῶν ἐθνότητων ἐπικολούθησε κατόπιν ἀγῶνων μικρῶν ἢ μεγάλων.

Ἡ Βουλγαρία ἐπέτυχε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς τελευταίας καὶ χωρὶς νὰ ὑποτιθῆσθεῖς. Ἡ ἐθνότης αὕτη οὐδέποτε ἐξηγήθη εἰμὴ μόνον ὅταν ὤθησεν αὐτὴν ἡ Ρωσσία.

Κατὰ τὸ 1876 ἐπανάστασις ἐξεροράγη εἰς Ἐρζεγοβίην, ἥς μετέσχον Σέρβοι καὶ Μυροβούνιοι, ἐγένετο δὲ καὶ στάσις εἰς τμήμα τῆς Βουλγαρίας τὸν Μάϊον τοῦ 1876. διὰ πρώτην φοράν προκλήθησθεῖς ὑπὸ τῆς Ρωσσίας, ἥτις ἀπέστειλε πρὸς τοῦτο δύο χιλιάδας ἀνδρας στρατολογηθέντας ἐν Ρωσσίᾳ.

Ἡ ἐπανάστασις αὕτη κατεστάλη ὑπὸ τῶν Τούρκων διὰ σκληρῶν μέσων, ἀλλ' ἡ Ρωσσία ἐδίεξε τῆς εὐκαιρίας καὶ ἐπέβη κηρήξασα τὸν Πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας τὸ 1877.

Ὁ πόλεμος οὗτος, ὅπως γνωρίζωμεν,

ὑπῆρξεν μακρὸς καὶ ἡ Ρωσσία συνήντησε τοιαύτας δυσκολίας, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ τὴν βοήθειαν τῆς Ρουμανίας, ὁ στρατὸς τῆς ὁποίας, 41.000, ἐπολέμησε γενναϊότατα, συντελέσας τὰ μέγιστα εἰς τὴν τελικὴν ἔκβασιν τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου. Εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων τῆς Ρουμανίας ἡ Ρωσσία τῆς ἐχορήγησε τὴν Βεσσαραβίαν.

Τῇ ἐπεμβάσει τῆς Ἀγγλίας ἡ Ρωσικὴ προέλασις ἐσταμάτησε πρὸ τῶν θυρῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνήφθη δὲ ἡ περιφημὸς συνθήκη τοῦ Ἁγ. Σεφράνου, ἥτις ἐδημιούργησε τὴν Μεγάλην Βουλγαρίαν, νὰ συνορα τῆς ὁποίας ἐξικνούτο μέχρι τοῦ Ἀλιάνικου, ἀφιεμένων εἰς τὴν Τουρκίαν τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Χαλκιδικῆς. Παρεχωροῦντο ἐπίσης ἐδάφη εἰς τὴν Σερβίαν καὶ Μαυροβούνιον διὰ τῆς συνθήκης ταύτης, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα οὕτε σπιθαιμὴν γῆς ὑπηγόρευσε ὁ Τσάρος.

Μόνον αὐτοδιοικήσις θὰ παρεχωρεῖτο εἰς Κρήτην, Θεσσαλίαν καὶ Ἡπειρον.

Εὐτυχῶς καὶ πάλιν τῇ ἐπεμβάσει τῆς Ἀγγλίας καὶ Αὐστρίας, αἵτινες θὰ ἐφθάνον μέχρι πολέμου, συνήλθε τὸ ἐν Βερολίνῳ συνέδριον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1878 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Βίμαρχ, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀνετρέπετο ἡ συνθήκη τοῦ Ἁγίου Σεφράνου καὶ ἡ Βουλγαρία περιορίζετο εἰς τὰ ἐθνολογικὰ τῆς ὅρια, αἵτινα ὅλοι ἐνθυμούμεθα κατὰ τὸ 1912, πλὴν τῆς ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, ἥτις κατελήφθη παρ' αὐτῆς τὸ 1885. Καὶ ἡ συνθήκη μὲν τοῦ Βερολίνου περιορίσει τὰ ἐδαφικὰ τῆς Βουλγαρίας ὅρια, ἀλλ' ὄχι καὶ τὰς φιλοδοξίας, ἃς τῇ ἐδημιούργησεν ἡ συνθήκη τοῦ Ἁγίου Σεφράνου, ἔχουσα δὲ καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς Ρωσσίας καὶ ἐπωφελομένη τῆς Τουρκικῆς νοχελείας καὶ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς ἀδιαφορίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐνέτεινε τὴν προπαγανδιστικὴν δράσιν, ἥτις εἶχεν ἀρχίσει τῇ ὑποκινήσει τοῦ Πανσλαβικοῦ συνδέσμου εἰς ὅλην τὴν Μακεδονίαν καὶ κατώρθωσεν ἐργαζομένη οὕτως ἀνενοχλήτως νὰ ἐγκαταστήσῃ πρῶτοντος μέχρι τῆς Θεσσαλίας καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Θεσσαλίαν καὶ νὰ ἐκβουλγαρίσῃ μεγάλα τμήματα τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, νὰ διαδώσῃ δὲ τὴν γλώσσαν τῆς κ.λ.π.

Ὡς μέσον συντελεστικὸν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς μετεχειρίσθη καὶ τὴν θρησκείαν, ἐκήρυξε τὸ σχίσμα τῆς ἐκκλησίας ἀποσπασθεῖσα τοῦ Πατριαρχείου. Οὕτω ἐδημιουργήθη αὐτοκέφαλος Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες αὐτὴν ἐκαλοῦντο σχισματικοὶ ἢ ἑξαρχικοὶ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν Πατριαρχικῶν.

Ἡ Τουρκία ἐν τῷ συμφέροντι τῆς ὑπεστήριξε τὴν τοιαύτην κίνησιν.

Τῇ ὑποστηρίξει Δυνάμεων τινῶν κατὰ τὸ 1885 ἡ Βουλγαρία κατέλαβε πρᾶξικοπηματικῶς τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν καὶ ἐνίκησε τοὺς Σέρβους.

Ἡ δράσις τῆς συνεχίζεται ἔκτοτε ἀδιάκοπος, φθάνει δὲ εἰς τὴν μεγαλυτέραν αὐ-

τῆς ἔντασιν μετὰ τὸν ἀτυχή ἡμῶν κατὰ τῆς Τουρκίας Πόλεμον τοῦ 1897.

Διάφοροι πράκτορες ὑπὸ διαφόρους ἰδιότητες, ἄλλοι μὲν ἐγκατεστάθησαν εἰς διάφορα κέντρα τῆς Χώρας (ὑπάλληλοι Προξενείων, διδάσκαλοι, ἱερωμένοι, ἔμποροι κτλ.) ἄλλοι δὲ διέσχισον αὐτὴν ὑπὸ διάφορα προσχήματα κηρύσσοντες τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ.

Ὀλίγον βραδύτερον 1899—1900 εἰς τὴν προπαγανδιστικὴν ἐνέργειαν προσετίθετο καὶ ἡ ἐνοπλος δράσις.

Συμμορίαὶ Κομιτατζήδων ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζονται ὡς ἐλευθερωταὶ τῆς Μακεδονίας, κατέτασσαν δὲ εἰς αὐτάς νέους ἐκ Μακεδονίας ἀδιακρίτως ἐθνικότητας (Ἑλληνίζοντας ἢ Βουλγαρίζοντας) ἐπικαλούμενοι τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πατρίδος των. Τοὺς ἐπέτρπεον μάλιστα καὶ ἔφερον περιβραχιόνια μὲ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν «Ζήτω ἡ ἐλευθερία».

Νέος μαθητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου Σιρωμνίτης εἶχε καταταγῆ εἰς τὴν συμμορίαν τοῦ περιφημοῦ Τσερνόπιεφ ὑπαξιωματικοῦ τοῦ Βουλγαρικοῦ Σιρατού, ἀλλ' ὅταν βραδύτερον ἀντελήφθη τοὺς σκοποὺς τῶν Βουλγάρων ἔδειξε σημεῖα δυσφορίας καὶ ἀπεστάλη εἰς Βουλγαρίαν, ὁπότεν ἐδραπέτευσε καὶ προσήλθεν εἰς τοὺς ἡμετέρους.

Ἡ Βουλγαρικὴ δράσις οὕτω συνεχίζεται μὲ θανάσια ἀποτελέσματα, ὁπότε ἀπεφασίσθη ἡ ἀλλαγὴ τοῦ προγράμματος. Μετὰ τὸ 1900 γινώσθαι πλέον τοῦ τόπου καὶ τῶν προσώπων κατέταξαν εἰς τὰς συμμορίας ὅλα τὰ ἐμπνέοντα φόβον στοιχεῖα εἰς τὸν ἐγχώριον πληθυσμὸν, ἐχρησιμοποίησαν δὲ ὡς πρῶτοντος ὅλα τὰ ἐξασκοῦντα ἐπιβολὴν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των.

Πολλοὶ ἐκ τῶν μορφωμένων, ἰδίως εἰς τὰς πόλεις, ἀντιληφθέντες τοὺς σκοποὺς τῶν Βουλγάρων ἤρχισαν ν' ἀντιδρῶσι, κατέστησαν δὲ γνωστὰς τὰς ἐνεργείας καὶ τοὺς σκοποὺς τῶν Βουλγάρων εἰς τὰς ἡμετέρας Προξενικὰς ἀρχὰς καὶ Μητροπόλεις. Καὶ αἱ ἀρχαὶ μὲν ἐκείναι ἄλλαι μὲν, ὀλίγον συνεκινήθησαν ἢ δὲν ἀντελήφθησαν τὴν σημασίαν τοῦ πράγματος, ἄλλαι δὲ ἀνεφέρθησαν εἰς τὸ Κέντρον, ἀλλὰ δὲν ἔτυχον προσοχῆς, οἱ δυστυχεῖς ὅμοιοι οὗτοι προύχοντες καὶ διδάσκαλοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνδρῶν ἐπλήρωσαν διὰ τῆς ζωῆς των τὴν πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν ἀφοσίωσιν των, ὑπέστησαν μυρίας τόσας συμφορὰς, τοὺς κατέστησαν τὸν βίον ἀβίωτον, διότι δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὰ σπίτια των.

Οὕτω πλέον ἤρχισεν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἡ προσπάθεια τοῦ ἐκβουλγαρισμοῦ τῆς Μακεδονίας.

Διὰ τῶν ἐνεργειῶν των τούτων οἱ Βούλγαροι κατώρθωσαν νὰ πείσουν ἀφ' ἐνός μὲν τὸν πληθυσμὸν τῆς Μακεδονίας ὅτι θὰ τὸν ἐλευθερώσουν, ἐφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἐν Εὐρώπῃ δημοσίαν γνώμην, ὅτι ἡ Μακεδονία κατοικεῖται ἀπὸ Βουλγάρους.

Καὶ χάρις εἰς τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὄργανωθεῖσαν προπαγάνδαν ἢ κοινὴ γνώμη διετέθη εὐνοϊκῶς ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ δικαίως, διότι μόνον ἡ Βουλγαρία παρουσιάζετο ὡς ἐνδιαφερομένη διὰ τὸν ἐν Μακεδονίᾳ πληθυσμὸν, ὅστις ἐστέναζεν, ὡς παρίστανον, ὑπὸ τὸ πέλημα τοῦ κατακτητοῦ. Ἐν Ἀγγλίᾳ μάλιστα συνεστήθη Κομιτάτον Βαλκανικὸν — Βουλγαρικὸν δηλαδή — με τοὺς ἀδελφοὺς Μπόξτων ἐπὶ κεφαλῆς, τὸ ὁποῖον ὑπεστήριξε τὰς Βουλγαρικὰς ἀπόψεις.

Εὐτυχῶς, κατὰ τὸ 1903, ἐθεώρησαν ἔξ ἐσφαλιμένων ὑπολογισμῶν, ὅτι ὥριμασε τὸ ζήτημα καὶ ἤτο καιρὸς νὰ προκαλέσουν Εὐρωπαϊκὴν ἐπέμβασιν, με τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτύχῃσιν τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας με τὴν ἀποτέραν βλέψιν νὰ καταλάβῃσιν ταύτην πραξικοπηματικῶς, ὡς ἔπραξαν καὶ διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν.

Ὁργάνωσαν μίαν ψευδεπανάστασιν, ἔρριψαν βόμβας εἰς τὰ κεντρικώτερα μέρη τῆς Θεσσαλονίκης, διέκοψαν τὸν φωτισμὸν, ἀνετίναξαν τὴν Ὀθωμανικὴν Τράπεζαν κλπ.

Καὶ τὸ κίνημα μὲν κατεστάλη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀμέσως, ἔσχεν ὅμως σοβαρὰ ἀποτελέσματα. Ἡ ἐπέμβασις ἐξεδηλώθη διὰ τῶν ἐξῆς, ἀπεφασίσθη 1) ἡ αὐτοδιοίκησις τῶν τριῶν Βελαετιῶν, Θεσσαλονίκης, Μοναστηρίου καὶ Σκοπείων διὰ τοῦ διορισμοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ, καὶ τοιοῦτος ἐξελέγη ὁ Χιλμὴ Πασσᾶς, τῆ ἐποπτεία Προσκότων τῶν Μεγάλων Ἀυνάμεων καὶ 2) ἡ ὀργάνωσις Χωροφυλακῆς ὑπὸ εὐρωπαϊκῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἐπέβλεπον καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου. Ἡ χώρα διηρόθη εἰς ζῶνας ἐπιρροῆς. Οἱ Ρῶσοι ἀνέλαβον τὴν περιοχὴν τῆς Θεσ)νίκης, οἱ Γάλλοι τῶν Σερῶν, οἱ Ἄγγλοι τῆς Δράμας, οἱ Ἴταλοι τοῦ Μοναστηρίου καὶ οἱ Αὐστριακοὶ τῶν Σκοπείων.

Καὶ ποῖα ἀποτελέσματα μὲν εἶχεν ἡ εὐρωπαϊκὴ αὕτη ἐπέμβασις δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Ἐκάστη Δύναμις εἶχε τὰς βλέψεις τῆς. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἡ ψευδεπανάστασις ἐκείνη τῶν Βουλγάρων ἔσχεν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας φυλῆς καὶ διὰ τὸ ὁποῖον τοῖς εὐγνώμων.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀνατέλλει νέα περίοδος διὰ τὸν Ἑλληνισμόν, ἀρχεταὶ ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν Βουλγαρικῶν ἐνεργειῶν, ἀρχίζει ἔνοπλος ἀμυντικὸς κατὰ τῶν Βουλγάρων « Ὁ Μ α κ ε δ ο ν ι κ ὸ ς Ἄ γ ὼ ν » καὶ ἡ χώρα αὕτη μεταβάλλεται καὶ πάλιν εἰς πεδῖον ἀνταγωνισμοῦ ἐπιρροῆσεως τῶν διαφόρων φυλῶν, τῶν οἰκουσῶν τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον.

Οἱ ἐπίσημοι, οἵτινες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὀλίγην ἔδιδον προσοχὴν εἰς τοὺς προσκαλοῦντας αὐτοὺς νὰ λάβωσι μέτρα συνεινήθησαν, ἀφωπνίσθησαν ἐκ τοῦ ληθάρου, ὅστις τοὺς κατεῖχε καὶ τὴν κλασικὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἀδράνειαν

Σελίδες τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΕΠΙΖΩΝΤΩΝ ΕΤΙ

Ὡς γνωστὸν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος μετέσχον καὶ πολλοὶ τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κρήτης, οἱ ὅποιοι ἐπεδείξαντο ἀπαράμιλλον ἀνδρείαν συντελέσαντες εἰς τὴν εὐδῶσιν αὐτοῦ. Πολλοὶ τούτων ἔπεσαν μαχόμενοι κατὰ Τούρκων καὶ Βουλγάρων. Τινὲς ἐπιζῶσι μέχρι σήμερον, οἱ ὅποιοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ περιγράψωσι τὰς μάχας τῶν ὁποίων μετέσχον.

Δημοσιεύομεν ἐκθέσεις τινὰς αὐτῶν, περιεχούσας ἀξιοῖστορῆτους λεπτομερείας, καταδεικνύουσας τὸν τρόπον τῆς ὀργάνωσεως καὶ τῆς διενεργείας τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀποτελοῦσας σελίδας τῆς γενικῆς αὐτοῦ ἱστορίας.

* * *

Ἐκθεσις Ἀ. Π. Κουτροπούλου ἐκ τοῦ χωρίου ΠΟΡΓΓΑΚΙΑ τοῦ Δήμου Τυμφρηστοῦ καὶ Φθιώτιδος.

Τὴν 6ην Φεβρουαρίου 1907 καὶ ὑπὸ τὴν προπαγανδιστικὴν ἐνέργειαν τοῦ τότε ὑπενωματάρχου καὶ ἤδη Συντ]ρχου κ. Μαρούδα ἐστρατολογήθη ἐθελουσίως ἐκ τοῦ βου Ἐθζωνικοῦ Συν]τος, ἐδρεύοντος ἐν Τυρνάβῳ καὶ εἰς ὃ ἀνήκον. Ἀνεχώρησα διὰ τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα μετὰ ἑτέρων 100 περίπου συναδέλφων μου ὡς ἐξῆς:

Τὴν νύκτα 6—7 Φεβρουαρίου ἀνεχώρησαμεν ἐκ Τυρνάβου ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κ. Μαρούδα καὶ μετὰ πορείαν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐφθάσαμεν εἰς Τσαγάζι εἰσελθόντες εἰς

διεδέχθη ἐνδιαφέρον καὶ σκέψις πρὸς ἀντίδρασιν.

Ἡ ἐργασία ἤρχισε.

Συνεστήθη Σύνδεσμος ἐν Ἀθήναις ἐπιονομασθεὶς «Μακεδονικὸν Κομιτάτον» εἰς ὃ μετέσχον πολιτευόμενοι, δημοσιογράφοι, ἐπιστήμονες, ἀξιωματικοὶ κ.λ.π. τῆ ἀνοχῆ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεστέλλετο δὲ εἰς Θεσ)νίκην ὡς Γενικὸς Πρόξενος με τὴν δικαιοδοσίαν ἐπιθεωρητοῦ ὄλων τῶν Πρόξενείων ὁ Λάμπρος Κορομηλᾶς ἀνὴρ μεγίστης ἱκανότητος, θάρρους καὶ μορφώσεως, ἐτοποτητήθησαν δὲ εἰς τὰ λοιπὰ Πρόξενεῖα ἐπίσης ὑπάλληλοι ἀνεγνωρισμένης ἀξίας.

Ἀπεστάλη ὅπως μελετήσῃ τὸν τρόπον τῆς ἀμύνσεως καὶ ἀναγνώριση τὸν τόπον ἀριθμὸς τις ἀξιωματικῶν εἰς τὴν Ἀυτικὴν Μακεδονίαν καὶ Θεσ)νίκην. Οὐ-

τινα οἰκίαν κρυφίως, εἰς ἣν παρεμείναμεν ἐπὶ 3—4 ἡμέρας. Ἐκεῖ ἐνεδύθημεν ἀνταρτικὰς ἐνδυμνασίας, τὰς δὲ στρατιωτικὰς παρεδώσαμεν εἰς τὸν κ. Μαρούδα. Ὁπλίσθημεν δι' ὅπλων Γκρά καὶ χειροβομβίδας καὶ ἀνεμένομεν ἱστιοφόρον τι διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Τὴν 4ην ἡμέραν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰσήλθομεν εἰς τὸ ἱστιοφόρον καὶ ἀνεχώρησαμεν πλὴν τοῦ κ. Μαρούδα, ὅστις μᾶς παρέδωκεν χωρὶς ἡμεῖς οἱ ὀπλίται νὰ γνωρίζωμεν ποῦ κατευθυνόμεθα καὶ ἀφοῦ ἐνεκλείσθημεν εἰς τὸ βάθος τοῦ ἱστιοφόρου καὶ ἀφοῦ ἐλάβομεν διαταγὴν ὅτι εἰς ὄλον τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου μας νὰ σιωπῶμεν καὶ νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι πρὸς ἀντιμετώπισιν παντὸς τυχόν παρουσιασθησομένου κινδύνου. Μετὰ 4ων περίπου ἡμερῶν ταξειδίου θάλασσιον καὶ κατόπιν πολλῶν νηοψιῶν ὑπὸ Τουρκικῶν πλοίων χωρὶς νὰ ἀνακαλυφθῶμεν ἐφθάσαμεν νύκτωρ εἰς τινὰ ἀκτὴν. Ἀμέσως ἐξήλθομεν τοῦ ἱστιοφόρου μεθ' ἀπάντων τῶν πολεμικῶν μας εἰδῶν εἰς τὴν ξηράν. Ἠρωτήσαμεν τοὺς ὀπλαρχηγούς μας Πέτρον Λέκαν, Χαρίσην κλπ. περὶ τοῦ μέρους ποῦ εὐρισκόμεθα καὶ μᾶς ἐδήλωσαν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ρουμλουκίου καὶ ἐντὸς τοῦ Μακεδονικοῦ ἐδάφους. Ἐκεῖ ἐτοιμασθέντες πρὸς πορείαν ἐλάβομεν ῥητὴν διαταγὴν, ὅτι ὅλοι ὁμοῦ πρέπει νὰ δια-

τοι μετὰ βραχείαν παραμονὴν ἐπέστρεψαν καὶ ἤρχισεν ἡ ὀργάνωσις τῶν ἐνόπλων σωμάτων ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι καὶ ἡ εἰσβολὴ εἰς τὸ Μακεδονικὸν ἔδαφος, χρησιμοποιοῦμένων καὶ τῶν ἐντοπίων στοιχείων εἴτε ὡς ὀδηγῶν εἴτε καὶ ὡς ὀπλιτῶν καὶ ὀπλαρχηγῶν.

Ἄλλ' ὁ ἀγὼν ἤρχισεν ὑπὸ δυσμενεῖς συνθήκας δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, διότι ἡ μακρὰ ἐργασία τῶν Βουλγάρων εἶχεν ἐπιφέρει σοβαρὰ ἀποτελέσματα, ἔπρεπε δὲ νὰ παρουπάζῃ ἡ φυλὴ μας τ' ἀναμφισβήτητα πλεονεκτήματα, τῆς εὐφυΐας, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς φιλοπατρίας καὶ νὰ εὐρίσκηται τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπηλλαγμένη ἐσωτερικῶν ἐριδῶν καὶ διαμαχῶν ἵνα θριαμβεύσῃ ἐντὸς τὸσον μικροῦ χρόνου.

(Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος.)

νύσωμεν 15 περίπου ὥρων πορείαν καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πρέπει νὰ προφθάσωμεν νὰ εἰσελθώμεν εἰς τὴν λίμνην τῶν Γενιτσῶν χωρὶς νὰ γίνωμεν ἀντιληπτοὶ διὰ τοῦ προωριζόμεθα. Καθ' ὁδὸν μᾶς παρουσιάσθησαν διάφορα ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα τῇ καταλλήλῃ ἐνεργείᾳ τῶν ὁδηγῶν μᾶς τὰ ἀντεμετωπίσαμεν καὶ οὕτω χωρὶς νὰ γίνωμεν ἀντιληπτοὶ παρὰ τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν κατάκοποι κατωρθώσαμεν καὶ εἰσήλθομεν ἐντὸς τῆς λίμνης νύκτωρ. Εἰς τὴν παραλίαν μᾶς ἀνέμενον τὰ ἱστορικὰ πλοιάρια (πλάβες), εἰς ἃ εἰσήλθομεν καὶ διὰ τοῦ δεξιοῦ χειρισμοῦ τῶν πλοιαρχῶν συναδέλφων μᾶς κατηυθύνθημεν εἰς τὸ βάθος τῆς λίμνης καὶ προσήχθημεν ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ Ἄγαπηνος ἢ καπετὰν Ἄγρα. Παρουσιάσθημεν ἐνώπιόν του τὴν 16ην Φεβρουαρίου 1907, ἀφοῦ οὗτος μᾶς ἠὲ χαρίστησε καὶ μᾶς ἀνεκοίνωσε τὸν σκοπὸν μᾶς, ὃν ὅλοι ὁμοῦ ἐπεδιώκομεν, διέταξεν ἀμέσως τὴν τοποθέτησίν μᾶς καὶ τὴν ἀνάληψιν τῆς ὑπηρεσίας ἀθημερὸν, συστήσας εἰς ἡμᾶς, ζῆλον, θάρρος, αὐταπάρνησιν καὶ τυφλὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς προϊσταμένους μᾶς. Τὸ ἑσπέρασ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐγὼ ἐτοποθετήθην εἰς τὴν ἐντὸς τῆς λίμνης κατασκευασθεῖσαν ἱστορικὴν καλύβην, ὀνομαζομένην «τοῦ Μπάρδη» οὕτω ἐλέγετο καὶ ὁ ὄπλαρχηγὸς Μ π ἄ ρ δ η ς. Ἡ καλύβη αὕτη, ὡς ὅλοι αἱ ἐντὸς τῆς λίμνης ἐθρισκόμενοι τοιαῦται, ἦτο ἐκτισμένη εἰς βάθος ὕδατος 3 περίπου μέτρων διὰ χοδρῶν ξυλίνων πασσάλων. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς λίμνης ἦτο κατασκευασμένον πάτωμα με δέματα ἐκ κλάδων φυτῶν λιμναίων καὶ με χῶμα. Ἡ ἐπιστέγασις ἦτο κατασκευασμένη με καλάμους. Ἐντὸς αὐτῆς εἴμεθα ὠχυρωμένοι κατὰ τρεῖς τρόπους, ἔρθιοι, γονυπετεῖς καὶ πρηνεῖς. Εἴχομεν ἐπ' αὐτῆς καὶ σκοπιὰν εἰς ὕψος 3 μέτρων με κλίμακας καὶ ὀπὰς ὡς πολεμίστρας.

Τὰ ὀχυρώματα τῆς λίμνης εἶχον πλάτος ἐνὸς περὶ τοῦ μέτρου, κατασκευασμένα με σάκκους γεμάτους με χῶμα ἀναμεμιγμένον με τετραγωνίδια μαρμάρου καὶ ὁ εἰς σάκκος ἦτο ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

Ἀπὸ τῆς 16ης Φεβρουαρίου, ἀφ' ἧς ἐγκατεστάθην εἰς τὴν καλύβην ἐ-

τέθην ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ καπετὰν Μ π ἄ ρ δ η ς, ὑπαξιωματικοῦ τοῦ Ναυτικοῦ ἐκ Σύρου μετὰ 10 ἐτέρων ὀπλιτῶν, καὶ ἤρχισαμεν ἐπιθεσὶν κατὰ τῆς βουλγαρικῆς καλύβης, τῆς ἀπεχούσης 500 περίπου μέτρα.

Μετὰ 19 ἡμέρας ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς Ἄγαπηνος ἢ καπετὰν Ἄγρας ἀνεχώρησεν εἰς Βοδενὰ παραδώσας τὴν ἀρχηγίαν τοῦ σώματος τῆς λίμνης εἰς τὸν τότε ἀφικθέντα Κόλλα ν. Ἐμάθομεν ἀργότερα τὴν θλιβερὰν εἴδησιν ὅτι ὁ Ἄγαπηνος συνελήφθη διὰ δόλου ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ κετεκρευρήθη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐπενηγορήσαμεν ὅλοι μᾶς, οἱ δὲ ἐντὸς τῆς λίμνης Βούλγαροι ἐπανηγύρησαν ἐκ χαρᾶς τὸ γεγονός, διότι ὁ καπετὰν Ἄγρας τοὺς εἶχε κατατρομάξει καὶ τὸν ὠνόμασαν βουλγαροφάγον.

Μετὰ 20 περίπου ἡμέρας, ἤτοι τὴν 10—11 Μαρτίου διετάχθη τὸ σῶμά μᾶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Κόλλα νὰ ἐνεργήσῃ γενικὴν αἰφνηδιαστικὴν ἐπιθεσὶν κατὰ τῆς βουλγαρικῆς καλύβης «Γκοῦγκα πάτωμα» ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Παρασκευᾶ, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξετελέσαμεν διὰ τοῦ πολεμικοῦ μᾶς στόλου (με τῆς πλάβης τῆς λίμνης) καὶ κατόπιν σφοδροτάτης καὶ αἱματηροτάτης μάχης, ἐπὶ τρίωρον διαρκείας, εἴχομεν τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα. Τὸν φόνον 10 Βουλγάρων, τὸν φόνον τοῦ ἀειμνήστου ὀπλαρχηγοῦ μᾶς Πέτρου Λίκα ἐκ Φουρνᾶ Ἐδρυτανίας, καὶ τὸν τραυματισμὸν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Παρασκευᾶ καὶ τοῦ ὀπλιτοῦ Μανωλάκη Κρητικοῦ.

Κατόπιν συγκροτηθέντος πολεμικοῦ συμβουλίου ἀπεφασίσθη νὰ ἐντεινώμεν τὰς ἐπιθέσεις μᾶς, ὥστε νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ὀλοοσχερῆ ἐξόντωσιν τῶν Βουλγάρων ἐκ τῆς λίμνης. Οἱ συγκεντρωθέντες καὶ ἐτοιμασθέντες πρὸς τοῦτο ἄνδρες ἦσαν περίπου 500. Ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ γενικὴ ἐπιθεσὶς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐξ ὅλων τῶν σημείων κατὰ τῶν παρακειμένων βουλγαρικῶν καλυβῶν, νὰ διακόψωμεν τὴν μεταξὺ αὐτῶν ἐπικοινωνίαν καὶ τὸν ἀποκλεισμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῆς τροφίσεως. Νὰ ἐργασθῶμεν νυκθημερὸν ὅπως κατασκευάσωμεν νέας καλύβας πλησίον τῶν βουλγαρικῶν, ὥστε νὰ ἐπιτεθῶμεν κατ' αὐτῶν αἰφνηδιαστικῶς ἐξ ὅλων τῶν σημείων. Περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου ἤρχισεν ἡ ἐφαρμογὴ

τοῦ πολεμικοῦ μᾶς σχεδίου καὶ κατωρθώσαμεν νὰ ἐξαναγκάσωμεν τοὺς Βουλγάρους νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς καλύβας καὶ νὰ φύγουν ἐκ τῆς λίμνης τμηματικῶς. Μέχρι τῆς 1ης Ἰουλίου ἔφυγον ὅλοι ἐκ τῆς λίμνης καὶ μέχρι 10 ἰδίου ἐγίναμεν κάτοχοι ὅλης τῆς λίμνης, καὶ περιήλθον εἰς χεῖράς μᾶς πολεμοφόδια καὶ τροφαὶ ἀρκεταί.

Πολλοὶ κάτοικοι τῆς περιφερείας Γενιτσῶν μαθόντες τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς λίμνης ἀπὸ τῶν Βουλγάρων ἀνεθάρρησαν, ἤρχισαν νὰ ἔρχονται εἰς τὴν λίμνην δι' ἐργασίας των (ἐκοπτον φάθαν καὶ ἔπλεκαν τὰ γνωστὰ φάθινα στρωσίδια καὶ ἐκέρδιζαν τὸν ἄρτον των, καὶ δὲν ἤξευραν πῶς νὰ μᾶς εὐχαριστήσουν διὰ τὴν εὐεργεσίαν ποῦ τοὺς ἐκάμαμεν. Μετὰ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν μᾶς εἰς τὴν λίμνην τῶν Γενιτσῶν διετάχθημεν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Λέφα. Ἀλλὰ πρὶν λάβωμεν νέας διαταγὰς διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὸν ἀγῶνα εἰς ἄλλο τμήμα τῆς Μακεδονίας ἀνεκηρύχθη εἰς τὴν Θεσσαλονικίην τὸ Νεοτουρκικὸν σύνταγμα καὶ διεκόπησαν καὶ αἱ κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐχθροπραξίαι μᾶς.

Ὁ Μακεδονομάχος
ΑΠ. ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Π Ε Ν Θ Η

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΚΑΡΔΗΣ

Βαθειὰν θλίψιν ἠσθάνθη ἡ Ἐθνικὴ μᾶς Ὀργάνωσις διὰ τὸν θάνατον ἐπιλέκτου μέλους αὐτῆς καὶ χρηστοῦ οἰκονομειάρχου τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΚΑΡΔΗ. Ὁ ἀποθανὼν σιδηροδρομικὸς ὑπάλληλος προσέφερε πολιτίμους ἠπηρεσίας εἰς τὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα. Ἀψηφὼν τὸν κίνδυνον ἐξυπηρέτει τὴν ἐπικοινωνίαν καὶ τὴν μετάδοσιν ἐμπιστευτικῶν διαταγῶν τοῦ Κέντρου πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ προξενεῖα καὶ τὰ ἐκτελεστικὰ ἐπαναστατικὰ σώματα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μακεδονίας. Ὡς γνωστὸν πολλοὶ τότε σιδηροδρομικοὶ ὑπάλληλοι ἐξυκηρέτησαν οὕτω τὸν ἀγῶνα μεγάλως καὶ συνέτρεξαν εἰς τὴν ἐπιτοχίαν αὐτοῦ.

Ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις μᾶς ἀπεσθύνει εἰς τὴν ἀποφανισθεῖσαν οἰκογένειαν τοῦ ἀειμνήστου Χρ. Σκάρδη θερμὰ συλλυπητήρια καὶ εὐχεται τὴν μνήμην αὐτοῦ αἰωνίαν καὶ τὴν γῆν τοῦ τάφου του ἐλαφρᾶν.

Τὸ ἀνταρτικὸν Σῶμα τοῦ Καπετᾶν Βρόντα

Ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν παριστᾷ τὸ ἀνταρτικὸν σῶμα ὑπὸ τὸν ὄπλαρχηγὸν Βασίλειον Παππᾶν, φέροντα τὸ ψευδώνυμον Καπετᾶν Βρόντας,

Τοῦτο ἔδρασεν εἰς τὸ Μοριχόβον με κεντρικὴν περιφέρειαν τῆς Καστορίας, κατὰ τὰ ἔτη 1905 καὶ 1906.

Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος διακρίνεται εἰς τὸ μέσον περιπίου ἢ ἀρρενωπὴ καὶ σοβαρὰ μορφή τοῦ ἀρχηγοῦ Βρόντα με τὴν μακρὰν γενειάδα. Ἦτο τότε ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Παρ' αὐτῷ διακρίνονται ἐξ ἀριστερῶν οἱ ὄπλαρχηγοὶ Γκούρας καὶ Πηγεὼν Μακεδόνες. Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν καθημένων διακρίνεται ἡ χαρακτηριστικὴ μορφή τοῦ με-

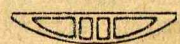
τασχόντος τότε τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος Γ. Κονδύλη. Δεξιώτερον διακρίνεται ὁ ὄπλαρχηγὸς Παῦλος Νεράντζης ἢ Περγίικας ἐκ Σιατίστης φέρον ἐπίσης γενειάδα.

Τὸ ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν Βρόνταν πολυμελὲς σῶμα διεξήγαγε πολλὰς μάχας καὶ πρὸς τὸν Τουρκικὸν στρατὸν καὶ πρὸς τὰς Βουλγαρικὰς συμμορίας καὶ κατήγαγε ἐνδόξους νίκας.

Πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ Καπετᾶν Βρόντας διακρίνεται διὰ τὴν στρατιωτικὴν του μόρφωσιν, τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀνδρείαν του, ὡς καὶ διὰ τὴν σύνεσίν του, τὴν ἐντιμότητα, τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρά του. Ὑπῆρξε διὰ τοῦτο τὸ καύχημα τοῦ ἀγῶνος κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα καὶ συνετέλεσε κατὰ μέ-

γα μέρος εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ εἰς τὴν περιφέρειαν Μοριχόβου.

Ὁ Βρόντας τοῦ 1907 ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ κατέλαβε πάλιν τὴν θέσιν του εἰς τὸν στρατόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπίσης διεκρίνετο διὰ τὴν μόρφωσίν του καὶ τὴν ἀνδρείαν του. Μετέσχε τῶν πολέμων τοῦ 1912—1913, ἀλλὰ καταβληθεὶς ἐκ τῶν συνεχῶν κακουχιῶν ἠσθένησε βαρέως καὶ ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1922, ἀφήσας κενὸν δυσαναπλήρωτον εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ ἀληστον τὴν μνήμην τῆς πατριωτικῆς καὶ γενναίας ψυχῆς του. Ὁ «Μακεδονικὸς ἀγὼν» διαδηλοῖ τὴν αἰτίδιον εὐγνωμοσύνην τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ, διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀγῶνας.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Σειρά ἄθλων τοῦ ἀγωνιστοῦ Δημ. Βαφείδου νῦν
προέδρου τοῦ παραρτήματος τῆς Ἐθνικῆς Ὁργανώσεως
ὁ «Παῦλος Μελάς» ἐν Τυρνάβῳ τῆς Θεσσαλίας

Οἱ ἄθλοι οὗτοι καταδεικνύουσιν ὑπὸ
ποίου ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ κατείχοντο
οἱ ἀγωνισταὶ τότε τοῦ Μακεδονικοῦ
ἀγῶνος πρόθυμοι εἰς πᾶσαν θυσίαν.
Οἱ ἄθλοι οὗτοι, τῶν ὁποίων θὰ δη-
μοσιεύσωμεν τοὺς κυριωτέρους, ἀπο-
τελοῦντες σελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ
Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, καταδεικνύ-
ουσι συγχρόνως πῶς ἔδρασεν τότε τὸ
Ἑλληνικὸν ἐπαναστατικὸν κομι-
τάτον, ἵνα περιορίσῃ πλέον τοὺς
ἀποθρασυθέντας Βουλγάρους εἰς τὰς
κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδο-
νίας κακουργίας τῶν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ
διαμερίσματα τῆς Ἀνατολικῆς Μα-
κεδονας.

Τῷ 1905 διωρίσθη πρόξενος Κα-
βάλλας ὁ κ. Γ. Μαυρουδῆς νῦν πρέ-
σβυς ἐν Ρώμῃ. Εἰς τὸ Προξενεῖον
Καβάλλας ἀπεστάλη καὶ ὁ Σπυρ.
Μαυρομμάτης, ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυ-
τικοῦ, ὡς ὀργανωτῆς τῶν ἐλληνικῶν
ἀνταρτικῶν σωμάτων. Ταῦτα κατὰ
ληφθεῖσαν πλέον ἀπόφασιν τοῦ ὑπὸ
τὴν προεδρίαν τοῦ Διαδόχου Κων-
σταντίνου συγκροτηθέντος συνεδρίου
τῶν μελῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ κομι-
τάτου, εἶχον ἀποστολὴν νὰ ἀντιτά-
ξουν ἐνοπλον ἄμυναν κατὰ τῶν
Βουλγάρων, οἱ ὅποιοι, ὡς ἦτο πλέον
κατάδηλον, ἐκτελοῦντες ἀποφάσεις
τοῦ Βουλγαρικοῦ κομιτάτου, ἐνθαρ-
ρυνομένου καὶ ὑπὸ τῆς πανσλαυ-
στικῆς Ρωσικῆς ἐταιρίας, προέδαινον
καθ' ἑκάστην εἰς φόνους καὶ δολο-
φονίας σημαινόντων Ἑλλήνων Μακε-
δόνων, ἵνα τρομοκρατήσωσι καὶ ἐ-
ξουδετερώσωσι τὴν δύναμιν τοῦ Ἑλ-
ληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας.

Μεταξὺ τῶν προσελθόντων ἐθελον-
τῶν ὀπλιτῶν ἦτο καὶ ὁ κ. Βαφείδης,
ὅστις παρουσιασθεὶς εἰς τὸν πρόξενον
Καβάλλας κ. Μαυρουδῆν ἐξεδήλωσεν
ὄλον τὸν πατριωτισμὸν του ὡς Μακε-
δὼν, ὅπως τεθῆ ὑπὸ τὰς διαταγὰς
τῆς ὀργανώσεως καὶ ἐκτελέσῃ τὴν
ἣν ἠθέλον ἀναθέσῃ αὐτῷ ἐντολήν.
Ὁ ἴδιος κ. Βαφείδης ἀφηγεῖται ὅτι
τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του εἰς Κα-
βάλλαν ἔμαθε τὸν φόνον Ἑλλήνος

ἐμπόρου ἐκ Καβάλλας, τὸν ὁποῖον
βουλγαρικὴ συμμορία συνέλαβε καὶ
τὸν μετέφερεν εἰς Νευροκόπιον, ὅπου
τὸν ἔψησαν ζῶντα ἐντὸς κλιβάνου.
Ἡ ἀγανάκτησις τῶν Ἑλλήνων τῆς
Καβάλλας ἐκορυφώθη πλέον, διότι
δὲν παρήρχετο ἡμέρα χωρὶς νὰ
θρηνηθῶν τὸν φόνον ὑπὸ τῶν Βουλ-
γάρων σημαίνοντος Ἑλλήνος. Ὁ
Βαφείδης μετ' ἄλλων γενναίων Ἑλ-
λήνων προσφέρονται νὰ σχηματίσουν
τριάδα, κατὰ τὸ ἐγκριθὲν σύ-
στημα τῆς ἀμύνης καὶ προβῶσιν εἰς
ἐπιθέσεις κατὰ Βουλγάρων.

Ἀνατίθεται εἰς τὴν σχηματισθεῖ-
σαν μετὰ τοῦ Βαφείδου τριάδα νὰ
φονεύσωσιν τὸν αἰμοδόρον καὶ περι-
βόητον ἀρχικομιτατζῆν Νικολ.
Μητᾶν, ὁ ὁποῖος εἶχε τρομοκρα-
τήσῃ τὸ τμήμα ἐκεῖνο Δράμας—
Καβάλλας. Κατορθῶναι ἢ τριάς νὰ
τὸν ἐπιτύχῃ εἰς τινα ὁδὸν τῆς Κα-
βάλλας καὶ ὁ Βαφείδης ὁρμᾷ διὰ
διστόμου μαχαίρας καὶ τὸν διαπερᾷ
καὶ τὸν ἀφίνει νεκρὸν. Καταδιώκεται
ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου, ἀλλ' ἐξαγαγὼν
τὸ ὄπλον του πυροβολεῖ καὶ κατ'
αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς ἐκφοβισμόν,
καὶ πράγματι φόβῳ κατασχεθεὶς ὁ
Τούρκος ἀστυνόμος διακόπτει τὴν
καταδίωξιν καὶ οὕτω κατορθῶνουν ὁ
Βαφείδης μετὰ τοῦ συντρόφου του
ἐκ τῆς τριάδος νὰ διαφύγωσι τὴν
σύλληψιν.

Ἡ τριάς ἐστράφη μετ' ὀλίγας ἡ-
μέρας κατόπιν διαταγῆς τοῦ προξε-
νείου καὶ τοῦ ὀργανωτοῦ τῆς ἀμύνης
πρὸς τιμωρίαν Ἑλλήνος, καταπροδί-
δοντος εἰς τὰς τουρκικὰς ἀρχάς, ὑπὸ
τῶν ὁποίων προσελήφθη ὡς μυστι-
κὸς ἀστυνόμος, τὰς ἐνεργείας τῆς
ἐλληνικῆς ἀμύνης. Παραμονεύουν
αὐτὸν ἐπὶ τινας ἡμέρας καὶ κατορ-
θῶνουν νὰ τὸν συναντήσωσιν εἰς τι
ἐξοχικὸν καφενεῖον τῆς Καβάλλας
τὸν πυροβολοῦν μὲ ὀμαδὸν πυρὰ καὶ
τὸν ρίπτουν καὶ αὐτὸν ἄπνουν. Κα-
τορθῶνουν πάλιν νὰ διαφύγουν τὴν
σύλληψιν τῶν τραπέντες μετημφιε-
σμένοι ἄλλοι εἰς ἄλλην διεύθυνσιν.

Ὁ Βαφείδης ἔμεινε μακρὰν τῆς Κα-
βάλλας κρυπτόμενος ἐπὶ τέσσαρας
μῆνας.

Εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος θὰ συνεχίσω-
μεν τοὺς τοιοῦτους κατὰ τῶν Βουλγάρων
ἄθλους τοῦ Βαφείδου καὶ τῶν συντρόφων
του ἀνὰ τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς Ἀνατολι-
κῆς Μακεδονίας.

Διὰ τὸν κ.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΝ

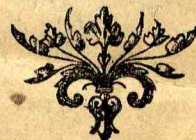
Καθηγ. Πανεπιστημίου καὶ ἀκαδημεικὸν

Δημοσιεύοντες σήμερον εἰς τὸ Β' τεῦ-
χος τὸ δεύτερον ἀρθρον τοῦ σοφοῦ κα-
θηγητοῦ καὶ γλωσσολόγου κ. Γ. Ν. Χα-
τζιδάκι ἔχομεν καθήκον ν' ἀπευθύναιμεν
αὐτῷ ἐνθέτους εὐχαριστίας διὰ τὴν πο-
λύτιμον συμβολὴν του εἰς τὴν ἐπιτυχίαν
τοῦ σκοποῦ τοῦ »Μακεδονικοῦ ἀγῶνος.«
Αἱ περὶ Μακεδονίας μελέται καὶ τῆς Ἑλ-
ληνικότητος αὐτῆς ἐπιστημονικοὶ ἀγῶνες
τοῦ πολυτίμου ἡμῶν φίλου καὶ γεραροῦ
καθηγητοῦ διαθέτουν ἡμᾶς καὶ τὸν
Μακεδονικὸν λαὸν λίαν εὐγνωμότως καὶ
τῆς εὐγνωμοσύνης ταύτης ὁ «Μακ. ἀγῶν»
γίνεται εὐλοκινῆς διερμηνεύς. Ἡ φράσις
του ἐν τῷ σημερινῷ ἀρθρῳ του ὅτι «ἡ
προσφιλις Μακεδονία ἀξίζει πάντα κό-
πον» συγκινεῖ ἡμᾶς τοὺς Μακεδόνας ἐν-
δομύχως καὶ προκαλεῖ καὶ τὴν εὐγνωμο-
σύνην τοῦ Ἐθνους.

525252525252525252525252525252

“Ο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ,, ΚΑΙ ΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Ὁ «Μακεδονικὸς ἀγῶν» δέχε-
ται πρὸς δημοσίευσιν διαφημίσεις
παντὸς εἶδους, ἐμπορικὰς, τρα-
πεζικὰς, ἐπαγγελματικὰς, βιομη-
χανικὰς, ἐπιστημονικὰς κ. λ. π.
Ἡ δημοσιευομένη ἐν αὐτῷ δια-
φήμισις ἀναγινώσκειται ὑπὸ 2.
500. τακτικῶν συνδρομητῶν ἐ-
κτὸς τῶν ἄλλων ἀναγνώστων αὐ-
τοῦ, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται διε-
σκορπισμένοι ἐνταῦθα εἰς τὸ Κέν-
τρον καὶ εἰς τὰ 35 παραοτήματα
τῆς Ἐθνικῆς Ὁργανώσεως ὁ
«Παῦλος Μελάς» ἀνὰ πᾶσαν σχε-
δὸν τὴν Ἑλλάδα Παλαιὰν καὶ
Νέαν.

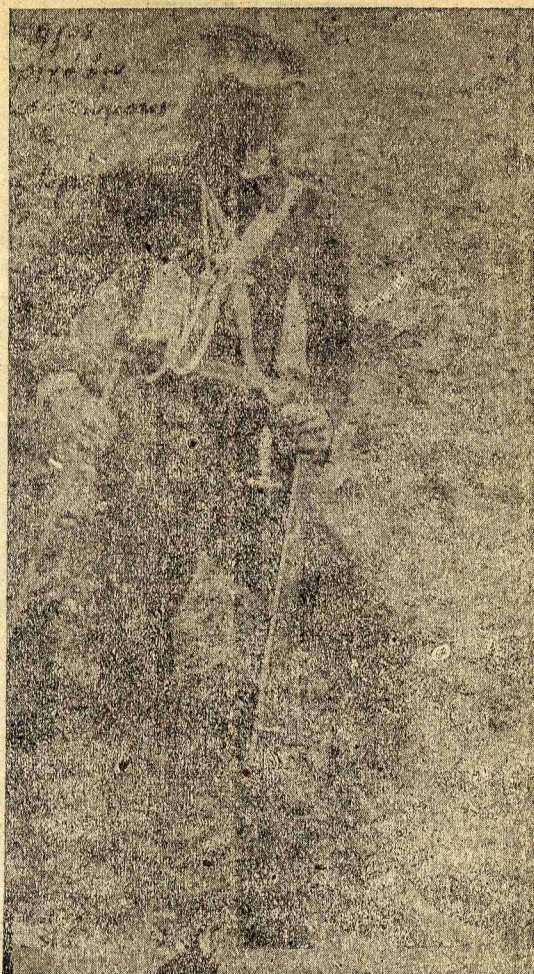

Ὁ ὄπλαρχηγὸς Καπετάν

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ἢ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Οὗτος κατήγετο ἐκ Σπηλιᾶς Γρεβενῶν. Ἐδρασεν εἰς τὴν περιφέρειαν Γρεβενῶν—Κασταναχωρίων καὶ ἀντέστη κατὰ τῆς ἀνθελληνικῆς Ρουμουνικῆς προπαγάνδας, ἣ ὁποία τότε ἐμαίνετο κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, χωρὶς νὰ παραλείψῃ νὰ ἐπιτεθῆ καὶ κατὰ Τούρκων καὶ Βουλγάρων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνέσπειρε τὸν τρόμον, διότι ἀνεδείχθη κατ' ἐξοχὴν γενναῖος, ὀρμητικὸς, ἀτρόμητος.

Συνελήφθη ἐξ ἐνέδρας κατόπιν προδοσίας ρουμουνιζόντων προδοτῶν καὶ μετήχθη εἰς Μοναστήριον συνοδείᾳ ὀλοκλήρου ἀποσπάσματος τουρκικοῦ στρατοῦ. Ὡς ὁμολόγησαν καὶ αὐτοὶ οἱ Τούρκοι καὶ πάντες οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς Μοναστηρίου τότε εὐρισκόμενοι, οὐδέποτε ἐπαρουσιάσθη τοιοῦτος ὄπλαρχηγὸς μὲ ἀνδρικὸν καὶ ἀτρόμητον ὕφος, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη μόνον ἐνέσπειρε τὸν τρόμον εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐδικάσθη ὑπὸ εἰδικοῦ δικαστηρίου καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Μοναστηρίου δὲν κατορθώθη νὰ μετριασθῆ ἡ ποινὴ του καὶ ἀπηχονίσθη τῷ 1908 ὄντιον πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος ἐν Μοναστηρίῳ ὑπόστας μὲ ἥρωικὴν ψυχραιμίαν τὸν ὑπὲρ πατρίδος θάνατον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΠΑΣ ἢ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΟΝΤΑΣ

τοῦ ὁποίου τὴν βιογραφίαν καὶ τὴν δράσιν ἐξιστοροῦμεν εἰς ἄλλην σελίδα κάτωθεν τῆς εἰκόνος τοῦ ὑπ' αὐτὸν ἀνταρτικοῦ σώματος.

**ΣΤΗΛΗ ΠΕΣΟΝΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ ΑΓΩΝΑ**

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὄνοματεπώνυμον	τόπος ἔνθα ἔπεσεν
Μιχ. Καψαλᾶς	Στρέμπινον
Ἰωάν. Ψυγοῦντας	»
Νικ. Γαλάνης	»
Μ. Φλεμέτης	»
Χ. Παπαβασιλόπουλος	»
Δ. Δασκαλόπουλος	»
Χαρίλαος Κεκόδς	»
Μιχ. Κανατᾶς	»
Δημ. Τσιγουνίδας	Ράκοβον
Χ. Καταφυγώτης	»
Ἄθ. Σκούφιας	»
Χ. Λευκαροῦδης	Μορίχοβον

Χ. Πατερὸς	Μορίχοβον
Ν. Η/άτης	»
Ἰ. Πέτρου	»
Γεώρ. Εὐφτας	»
Μπαζῆς	»
Δημ. Νικολοῦδης	»
Γ. Καποτέφερος	»
Χρ. Ντρούφουντος	Ζέλοβον
Μανούσος Πολέντης	»
Δημ. Παπαδόπουλος	»
Δημ. Νταλίπης	Νερέτς
Κ. Παπαϊωάννου	Ὅσνίτσονη
Σεραφ. Δεταγιώτης	Νερέτς
Ἰ. Αὐγέρης	»
Χρ. Ἀγουράκος—Κίτσος	Λεχοβον
Δ. Μπάρης	»
Δημ. Χριστόφίλος	Μορίχοβον
Περικλῆς Κίρκου	»

Δημ. Κανόνης	Μορίχοβον	Κώστας Γαρέφης	Μπάχοβο	Βελίκης Μουζούκας	Νικόσλαβη
Θωμάς Μητρομάρας	»	Ἴτσος Δημητρίου	Μεσημέρι Βοδενῶν	Χρῖστος Κοτσούκης	»
Κων. Κατηλιάδης	»	Ἴτσος Σπανός	»	Παπασχάλης	»
Δημ. Γεωργιάδης	»	Νάκης Χατζάρας	Δραζίλοβον	Κίτσος Στεφανιώτης	»
Δημ. Γιαννόπουλος	»	Ἄθ. Μάρκος	»	Γ. Τσουχλάς μοναχός	»
Φώτιος Κανέλλης	»	Μιχ. Γκίτσας	»	Ν. Κάβουρας	Μεταξὺ Δοβίστης
Εὐάγγελος Ἀριβόπουλος	»	Ἄθ. Μέγκος	»	καὶ Τοπολιάνης	
Παῦλος Κρικρῆς	Ἵστιμον	Βασ. Καψάλης	»	(Σερρών)	
Ἄντ. Πυλαρινός	Λέχοβον	Β. Ζάννας	Μπάχοβον	Μητρούσης Γκοτγκαλάκης	Σέρραι
Παναγ. Κουκῆς	Παλαιοχώριον	Νικ. Καραγιάννης	»	Ντουρλεντές	»
Κωνστ. Σκορδάκος	»	Ἄνδρέας	»	Μίχαλος	»
Εὐθύμιος Χαλάρης	Λέχοβον	Κώστας	Γραμματίκοβον	Νικόσλαος Παναγιώτου	Ἀπηγχονί-
Ἰωάν. Σαρδελῆς	Παλαιοχώριον	Σαραφῖνος	»	σθη ὑπὸ τῶν	
Χρῖστος Κούγιας	»	Ἄλκ. Πολουχρόνης	Παρὰ τὸ Κιλκίς	Τούρκων ἐν	
Δημ. Τσουρέκης	Τέρτσι	Πέτρον	»	Σέρραις.	
Γεώρ. Παλακωνσταντίνου	»	ἕξ Ἄγνωστοι Μακεδόνες	»	Ἄνδ. Μακούλης	Δοβίστα
Ἄντ. Πελεκούδας	»	τοῦ σώματος Γαρέφη	Μορίχοβον	Νικ. Τσάπος	»
Ἰωάν. Παπαδόπουλος	»	Στεφάνου	Λειβάδια	Ἄντ. Νούσκαλης	»
Γεώρ. Τζίνης	»	Κοντονότας	»	Βασ. Ντραβάλης	»
Στέφ. Φιλιππάκης	»	Κουλουμπῆς	Παρὰ τὴν Νάουσαν	Βασ. Σελματσολῆς	»
Δημ. Μαραγκός	»	Ἐμμ. Φιλιππάκης	»	Ἄντ. Χατζηλευθέρης	»
Στυλ. Φούτουρας	»	Γεώρ. Τζωρτζάκης	»	Ἄθ. Δοβίσταλης	»
Βασ. Τσιμπιδάρης	Καλογερικὸ	Δημ. Χελιώτης	»	Ἦλ. Φρέστανης	»
Θ. Γεωργαλῆς	»	Γεώρ. Γιαννουλάς	»	Μαμάκας	»
Κ. Οἰκονόμος	»	Βασ. Ματθιοῦ	»	Π. Νικολάου	Ἐντὸς τῆς καλύβης
Γρ. Ρογκάκος	»	Ἰωάν. Χατζηνικολῆς	»	Δημ. Πατσούρας	Ἄγρα λίμνης
Γ. Νταϊφώνης	»	Μανώλης Ρουμανιός	»	Γενιτσῶν	
Κ. Μπίστολας	»	Γ. Ζουριδῆς	»	Ν. Κοντογιάννης	»
Ἄναστ. Βασιλείου	»	Γ. Τσανακᾶς	»	Εὐθ. Βασδάνης	»
Ἄναστ. Βασιλείου	»	Ἐμμ. Γεωργαλάς	»	Ν. Πιπινόπουλος	»
Ν. Νάνος	Παρὰ τὸ Ἄλαο (λίμνην	Κολιός	Παρὰ τὴν μονὴν	Τέλλος Ἀγαπηνός—Ἄγρας	
Δημ. Μαντέλας	Γενιτσῶν,	Κώστας Τάσκας	Προδρομὸν Ναούσσης	Βλάδοβον	
Ἄβραὰμ Σταύρου	»	Εὐθύμιος Θωμάς	λίμνη Γενιτσῶν	ἀπηγχονίσθη	
Ἄπ. Φωτίου	Ἄγ. Μαρίνα	Γ. Χατζημίχας—Χατζῆς	»	ὑπὸ τῶν Βουλ-	
Θωμάς Κολιόβας	Χορυπάνι	Λύκας	»	γάρων συλλη-	
Π. Θεοδοσίου	Ναούσσης	Μπασδέκης	»	φθεις δολίως.	
Ἄντ. Μαράς	»	Μακρυνιώτης	»	Ἄντώνιος Μίγκας	ὁμοίως
Μάρκος Καρατσούς	»	Κοντογιάννης	»	Γεώρ. Παπαδόπουλος	
Ἄθ. Κώστα	»	Εἷς ἐξ Ἀγγιάλου	»	—Νικηφόρος	Κάτκοβον
Ν. Γεωργίου	»	Κ. Κίτρος	Ἵστροβον	Ἄντ. Μάργλας	»
Στέλιος Χαλκοδάς	»	Κ. Δασκαλόπουλος	»	Κων. Ἀθανασίου	»
Χρ. Εὐαγγέλου	»	Γ. Χρῖστου	Σμόρσκον	Ν. Κωνσταντίνου	»
Δημ. Πλαστήρας	»	Παντελῆς Χατζηστογιάννης	»	Σπύρος Ζώμας	»
Μ. Ζαραβέλλας	Καλογερικὸ	Γ. Ζαχαροπλάστης	Μακρούβοβον	Νικ. Δημητρίου	»
Β. Μουζουριδῆς	»	Στοῖλος	»	Στ. Καραμπατάκης	»
Χρ. Κουτμάνης	»	Σπάσας	»	Γεώρ. Μουλέσκας	»
Γ. Χαριτόπουλος	»	Ἄθ. Νόκος	Σέλτσιανης	Παντελῆς ἐκ Κιλκισίου	»
Παῦλος Μανάκος	»	Κωπῆς	Χωροβίστα Ζίχνης	Γεώργιος	»
Ν. Τσουτῆς	»	Ἄθ. Χατζηπανταζῆς	Ἐντὸς τῶν	Θανάσης	»
Γ. Γεωργαντιάς	»	Κωπῆς	Σερρῶν ἀφοῦ ἐ-		
Ἄνδρεάνης	»	Ἄθ. Χατζηπανταζῆς	φόνευσε Βούλ-		
Ν. Βάβος	Γκολιτσάνη	Κωπῆς	γαρον ἀρχικο-		
Μίτσης	»	Ἄθ. Χατζηπανταζῆς	μιτατζῆν καὶ δύο		
Ἄντ. Ντίντος	»	Κωπῆς	ἄλλους.		
Ἰωάν. Τίταιος	Μεσημέρι Βοδενῶν	Κωπῆς	»		
Πέτρος Προκοπίου	»	Κωπῆς	»		

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

τὸ τελεσθὲν εἰς Παλαιοχώριον (Καϊλαρίων) ἐπὶ τοῦ
τάφου τοῦ ἡρώϊκῶς πεσόντος αὐτόθι ὀπλαρχηγοῦ τοῦ
Μακεδονικοῦ ἀγῶνος ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ ἢ ΠΑΠΑΔΑ
(ΚΑΠΕΤΑΝ ΦΟΥΦΑ)

Ἡ τέλεισι μνημοσύνου εἰς ἐ-
θνικοὺς ἥρωας εἶναι ὄχι μόνον ὁ
καλύτερος τρόπος πρὸς ἐκδήλωσιν
τῆς πρὸς αὐτοὺς ὀφειλομένης τιμῆς
καὶ εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους εἰς

τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ δόξης αὐ-
τοῦ πίπτοντας, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄριστον
μέσον πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ
φρονηματισμὸν τῶν τε σημερινῶν
καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Ὡς γνωστὸν, ὁ ἄριστος λόγος, ὁ
ἀπαγγελθεὶς πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαι-
νον καὶ ἐγκώμιον τῶν ὑπὲρ πατρί-
δος θνησκόντων θεωρεῖται ὁ ἐπιτά-
φιος τοῦ Περικλέους, τὸν ὁποῖον ὁ
Θουκυδίδης ἀπεθανάτησε καὶ τὸν
ὁποῖον ὁ Μέγας Περικλῆς ἀπήγγει-
λεν ἐπὶ τῶν τάφων τῶν πεσόντων
Ἀθηναίων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ
Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ ὁποῖ-
ος ἐξαίρει τὴν ἀρετὴν τοῦ ὑπὲρ πα-
τρίδος ἀποθνήσκοντος λέγων τὰ ἐξῆς:
«Δίκαιον τὴν εἰς τοὺς πολέ-
μοις ὑπὲρ τῆς πατρί-
δος ἀνθραγαθίαν προτί-
θεσθαί», αὐτὴ δηλ. ἡ ὑπὲρ πατρί-
δος ἀνθραγαθία νὰ προβάλληται ὡς
παράδειγμα πρώτης ἀρετῆς τῶν ἀν-
δρῶν.

Τοῦτο ἔχουσα ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ
ἡμετέρα Ἐθνικὴ ὀργάνωσις τελεῖ
ἐτήσιον μνημόσυνον εἰς μνήμην καὶ
τιμὴν τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ πρω-

ταθλητοῦ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος
Παύλου Μελά, τὸ ὁποῖον καὶ
κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν προσεχῆ
30ην Ἰουνίου θὰ τελέσῃ κατὰ τὸν
μᾶλλον ἐπίσημον καὶ πάνδημον
τρόπον.

Τοιοῦτον ἱερὸν καθήκον ἐκπλη-
ροῦντες καὶ οἱ Μακεδονομάχοι τοῦ
παραρτήματος τῆς Ἐθνικῆς μας
Ὀργανώσεως Παλαιοχωρί-
ου (Καϊλαρίων) ἐτέλεσε μνημόσυνον
ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ αὐτόθι πεσόντος
εἰς συμπλοκὴν μετὰ βουλγαρικῆς
συμμορίας ὀπλαρχηγοῦ Ζαχαρίου
Ἀνδρούτσου ἢ Παπαδά (Καπετὰν
Φούφα).

Ὁ καπετὰν Φούφας ἀνέλαβεν
ἀπὸ τοῦ 1906 ὡς ὀπλαρχηγὸς τοῦ
τμήματος ἐκείνου καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους
Βίτσι νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Βουλ-
γάρους, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀποθρασυ-
θῆ εἰς κακουργήματα κατὰ τῶν Ἑλ-
λῆνων, ὅταν μάλιστα ὁ Τουρκικὸς
στρατὸς κατεδίωκε λυσοδῶς τὰ
Ἑλληνικὰ σώματα. Ἡ ἐμφάνισις
τοῦ Φούφα ὄσον ἐνέπνευσε θάρρος
εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς,
τόσον κατεφόβισε τοὺς Βουλγάρους
συμμορίτας. Ἀνεδείχθη συνετός, δί-
καιος καὶ γενναῖος ὀπλαρχηγὸς ἐμ-
πνεύσας τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβα-
σμὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Τῷ 1907
κατὰ Μάϊον ἐπετέθη ἐναντίον βουλ-
γαρικῆς συμμορίας, τὴν ὁποίαν τὸ
σῶμά του, κατετρόπωσε καὶ ἐδεκά-
τισεν, ἀλλ' αὐτὸς μὴ προφυλασσόμε-
νος, διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος εἰς τοὺς
ἄνδρας του, ἐβλήθη ὑπὸ ἐχθρικῆς
σφαίρας καὶ ἔπεσε νεκρός.

Εἰς τὸ μνημόσυνον παρέστη ὁ-
λόκληρος ἡ κοινότης Παλαιοχωρίου
καὶ ἰδίως τὰ μέλη τοῦ παραρτήμα-
τος τοῦ «Παύλου Μελά», ὡς καὶ
τὰ μέλη τοῦ παραρτήματος τῆς γει-
τονικῆς Βλάτσης. Ἐπίσης οἱ
μαθηταὶ τῶν σχολείων μετὰ τῶν
διδασκάλων των. Δὲν ἔχομεν εἰ μὴ
νὰ ἐπαινεσωμεν τοὺς αὐτόθι συνα-
δέλφους Μακεδονομάχους διὰ τὴν
τοιαύτην ἐκδήλωσιν τῆς τιμῆς καὶ
τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς γεν-

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ

(Ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς «Γλωσσικῆς Ἐ-
ταιρείας» βραβευθείσης συλλογῆς τοῦ
ἀειμνήστου Μακεδόνα καθηγητοῦ
Ἀθ. Ἰωαννίδου).

Ζῆσε Μάη νὰ φᾶς τριφύλλι καὶ τὸν
Αὔγουστο σταφύλι.

Κάλλια πέντε καὶ ἔστω χέρι, παρὰ
δέκα καὶ καρτέρει.

Τώρα ἔστα γεράμματα μάθε, γέρο
γράμματα.

Ἡ φτώχεια θέλει καλοπέρασι.

Ἡ καλὴ ἢ ἡμέρα ἀπ' τὸ πουρνὸ
φαίνεται.

Κάλλια νὰ βγῆ τὸ μάτι σου παρὰ
τὸ ὄνομά σου.

Τὰ μάτια ποῦ δὲν φαίνονται, γλή-
γορα λησμονιοῦνται.

Ὅποιοι ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτυρα
τὰ γουρούνια θὰ τὸν φᾶν.

Ὁ λύκος τὸ μαλλὶ ἀλλάζει, ἀλλὰ
τὸ κεφάλι δὲν τὸ ἀλλάζει.

Ὁ λύκος κι' ἂν ἐγέρασε κι' ἀλλάξε
τὸ μαλλί του, οὔτε τὸ νοῦ του ἄλ-
λαξε οὔτε τὴν κεφαλὴ του.

Ἄν δὲν παινέσῃς τὸ σπῆτί σου,
πέφτει καὶ σὲ πλακώνει.

Ἀγαπάει ὁ Θεὸς τὸν κλέφτη, ἀμμὰ
καὶ τὸν νοικοκύρη.

Ἐμεῖς οἱ βλάχοι ὅπως νὰ λάχη
(περνοῦμε).

Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ πρὶν πεινάσῃ
μαγυρεῖ.

Ἄνθρωπος ἀγράμματος. ξύλον ἀ-
πελέκητον.

Παρηγοριὰ ἔς τὸν ἄρρωστο ὅσο νὰ
βγῆ ἢ ψυχὴ του.

Ὁ φόβος φλάει τ' ἀμπέλι (καὶ ὄχι
ὁ ντραγάτης).

Καθάριος οὐρανὸς ἀστραπὴ δὲ φο-
βάται.

ναίως πίπτοντας ὑπὲρ πίστεως καὶ
πατρίδος, καὶ εἶναι καιρὸς πλέον διὰ
μνημοσύνων καὶ ἀναθηματικῶν στη-
λῶν νὰ διαιωισθῆ ἢ ἀθάνατος μνή-
μη τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Μακεδони-
κοῦ ἀγῶνος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΣΦΡΑΓΙΔΟΠΟΙΕΙΟΝ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΣΠΥΡΟΥ ΣΥΡΟΥ

ΟΔΟΣ ΑΣΚΗΤΟΥ ΑΡΙΘ. 58

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἐκτυποῦνται παντὸς εἶδους τυπογραφικαὶ ἔργασια ἑ-
φημερίδες, περιοδικά, διάφορα συγγράμματα, βιβλία, κατα-
στατικά, ἐπικεφαλίδες, φάκελλοι, διπλότυπα ἀποδείξεων, ἀγ-
γελτήρια γάμων, δελτάρια, τιμολόγια, ἐπισκευτήρια κ. λ. π.
κ. λ. π. κ. λ. π.

Κατασκευάζονται σφραγίδες ἐκ κάουτσουκ καὶ μετάλλου.

Δένονται βιβλία παντὸς εἶδους στερεώτατα.

Ἔργασια καλλιτεχνικὴ καὶ ἠγγυημένη

Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι.

ΣΥΓΓΡΑΦΑΙ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ

Εἰς βιβλία ἐκδοθέντα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν

1. Ἐντυπώσεις καὶ Σκέψεις ἐκ περιοδείας ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν μετὰ τοπογραφικῶν, ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν σημειώσεων.
2. Νοθεύσεις τροφίμων καὶ ποτῶν.
3. Τὰ Χρώματα
4. Πειράματα Φυσικῆς καὶ Χημείας ἄνευ εἰδικῶν ὀργάνων, διδακτικά, ἀπλᾶ, τερπνὰ.
5. Ἐμπορευματολογία εἰς δύο τεύχη.
6. Χημεία ἐμπορικὴ.
7. Δύο μελέται φυσιογνωστικαὶ τῆς Μακεδονίας.
 - I. Γεωλογικὴ καὶ πετρογραφικὴ σύστασις τῆς Μακεδονίας.
Ὁ μεταλλευτικὸς αὐτῆς πλοῦτος καὶ οἱ γαιάνθρακες (λιγνίται) αὐτῆς, μετὰ γεωγραφικοῦ χάρτου τῶν μεταλλευμάτων καὶ τῶν λιγνιτῶν.
 - II. Ὁ Δασικὸς πλοῦτος τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης.
8. Φυσικὴ ἐμπορικὴ εἰς δύο τεύχη (ὑπὸ τὰ πιεστήρια).

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Β. ΡΑΔΙΣΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΟΣ

Ο Δ Ο Σ Π Α Σ Τ Ε Ρ 23

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Πτυχιούχος του Έθν. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἀνώδυνος ἐξαγωγή ὀδόντων

Ἐφαρμογή τελεία, Ἔργασία ἠγγυημένη

Υ Α Δ Ο Π Ω Δ Ε Ι Ο Ν

Τ Ο

“ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΝ,,

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ” ΜΙΧΑΗΛ

Εἶδη πορσελάνης ἐμαγιέ, σερβίτσια ἀρζαντέ, λαβομάνα,
μαχαιροπήρουνα κ. λ. π.

Ὀδὸς Βασιλέως Ἡρακλείου 19

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Π Π Ω Λ Ε Ι Ο Ν & Ο Π Λ Ο Δ Ι Ο Ρ Θ Ω Τ Η Ρ Ι Ο Ν

ΣΩΤΗΡΙΟΥ Β. ΣΚΕΜΠΕ

ΟΔΟΣ ΕΓΝΑΤΙΑ ΑΡΙΘ. 75

ΕΝΑΝΤΙ ΚΑΦΕΝΕΙΟΥ “ΣΜΥΡΝΑΪΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ,,

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Πωλοῦνται κυνηγετικά ὄπλα, περίστροφα, φυσίγγια, εἶδη
κυνηγετικά καὶ ἐκρηκτικά ὕλαι

Ἀγοράζονται καὶ πωλοῦνται διάφορα ὄπλα καὶ περὶστροφα

= Μ Ε Τ Α Χ Ε Ι Ρ Ι Σ Μ Ε Ν Α =